

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Drei Kolleghefte - Cod. Ettenheim-Münster 162

Anreiter, Thomas

[S.l.], 1622-1623

Tractatus IV

[urn:nbn:de:bsz:31-114244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-114244)

TRACTAT, IV

De quibusdam corporis natu-
ralis affectionibus *

*Affectiones cor-
poris naturalis
Motus. Quant.
Locus. Temp.*

De affectionibus corporis naturalis tractat Aristoteles a 1.3
de Auscultatione. Phys. usq. ad finem, sunt a.
praecipue, quae a Philosopho tradi solent, et explicari Motus,
Quantitas, Locus, et Tempus, quae singulas proinde par-
tes in hoc sibi tract. veridicaliter, ut ita corporis Phy-
sici in eis non tantum principia naturae, et causas sciuntur,
verum et proprietates quarum proinde cognitio magna
omnino habet in omnia usque et fructu.

PARS I^a

de motu *

Zeno quidam e veteribus Philosophis penitus negabat
dari motum, quod non aliter coarguit progeres, quam
coram ipso ambulando, de motu igitur agit Aristoteles
1.3. 5. 6. 7. et 8. Phys. quoniam duobus
potentibus libris nulla habeat de Motore et motu ab
aeterno, sed sicut ex fide Catholica scimus primum
motorem hoc est Deum esse aeternum, ita et ex eadem
fide certi sumus nullum motum fuisse ab aeterno
ad aeternum. Sumitur a. hic motus acceptio, quaedam lapsio re
ut ex his patet.

SECTIO I^a

Quid sit motus

In hac se^{ct}. explicabitur definitio motus et eius a mobili discrepantia sit igitur

Conclusio Motus est actus Entis in potentia quatenus in potentia, ita
Definitio Motus.
Arist. 1. 3. Phy. 4. 8.

Notatio I pro intelligentia motus adverte-
tere licet q^o id quod movet sed efficit motum. "movers qd"
dici mouens, id quod motus recipit mobile, seu. S^u
in p^ota, n^o quidem ad entitatem propria, sed ad re-
cipienda in se forma, id quod p^o motus deseritur,
ad eam terminum a quo, id quod acquiriter terminus
ad quod, ut in calefacto un. q^o lapis frigidus, qui calefa-
cit dicitur mouens, lapis qui calefit dicitur mobile,
frigus quod expellitur terminus a quo, calor, qui
prodacitur, terminus ad quem. 2° actus nomine.
accipi actus imperfectus, hoc est n^o ipsa forma, sed
acquisitione forma, seu tendentium ad formam, e-
n. motus distinctus aliquid ab eo, quod p^o motum
acquiritur, neq^{ue} semp est motus, q^u actu est forma,
semp a. q^u act^u acquisitione forma, quare mobile se
habet ad forma, vel pro ut ea illa completi tenet,
adeoq^{ue} sub illa quiescit, vel pro ut habet aliqua
partem illius forma, et est incontinua tendentia
actuali ad acquirenda alia partem. quomodo d^u
moueri, unde lapis q^u actu tendit ad recipienda
plus caloris, d^u habere actus imperfectus, et moueri
motu alterationis: est igitur motus n^o ipsa forma, sed

Quid actus
hinc ilgat?

particulari Quatenus in potestate non significatur sola
 aptitudo subiecti ad recipiendam formam, sed aptitudo
 prius, et quidem respectu motus ipsius, qui adest,
 sed respectu illius motus vel formae per motum cum
 priora forma sine interruptione. ad huc continuata
 videtur hoc indicare et Aristoteles, cui ait t. ii. actum
 edificabilis vel esse domus, scilicet formam perfectam domus, sed
 adificationem per fieri ipsius domus, ad illud denique
 quod ultimo loco allatum est dicitur mobile quidem
 esse in potestate ad motum, sed talquam ad actum imperfectum
 recipiendum, ad quod dum transit non desinit esse in potestate
 et ad formam, talquam ad actum perfectum, et ad aliam
 partem motus sine interruptione adhuc accedendam,
 unde tamen non dabitur motus ad motum, talquam ad terminum
 vel mobile per se respicit formam velut terminum,
 motus vero solus per se respicit formam veluti viam. 3° si definitio alia
 esset bona tunc ultima pars motus, non esset motus, non
 enim relinquitur potestate ad ulteriorem partem, item instans
 circa formam imperfectam acquisitio esset motus, relin-
 quit enim subiectum in potestate ad ulteriorem perfectionem, quod
 utriusque absurdum est. 4° neque utriusque sequela, ad pre-
 sentem hanc non dari ultimam partem motus, cuius quae
 liber pars sit divisibilis in infinitum motus non tenet
 Quae successiva continuata licet a. Physice datur mi-
 nima pars illa tamen nihilominus relinquit subiectum
 in potentia saltem ad ultimum indivisibile, quod est
 complementum formae, et quod dum acquiritur non est
 amplius motus sed praecessit, si tamen nuncatur illa
 ultima pars Physice motus, seu Physice minima
 una cui ultimo indivisibile terminate tunc non
 est dicenda adaequate motus tamen indivisibile enim non

3°

Solutio

Quid sit Motus?

quod in predicamento quantitate id est licet motus esse con-
 tinuus & accidens, cum n. sit motus in coi. et lata s. i.
 unificatione quasi generica. prout abstrahit a differentia
 motus proprii, et ita p. accidens est illi differentia quo
 modo est u. q. rationalitas animali n. dicat motus esse
 acquisitionis forma q. n. continuitatem, respondetur hinc
 in praeceptionem clarissimi n. n. quaeritur utrum motus sit
 incontinuitas, sed utrum continuus, sic homo n. est rationali-
 tas, sed rationalis, deinde vero ad definitionem motus
 n. sufficit, quod sit acquisitionis forma, sed addi debet quod sit
 continua, et successiva, neq. incontinuitas in motu est
 magis vni completu, quia ipse motus. 5. motus hinc de motibus
 finitus n. est analogus, seu analogus quid, ut sentitur et loquitur quid.
 Conimb. et alij inter vni species motus in diuersis
 predicamentis ponatur ut docet Aris. in a. analogia
 potius proportionalitatis quae attributionis, nullus n.
 est inter motus, quae ceteri forma respiciat, sed sicut
 se hinc habet acquisitionis ad suu terminu, ita proportio-
 naliter alia ad suu. 3. velocitas et tarditas motus. Velocitas et
 in probabili sententia videtur esse nobis quidam distincti
 modaliter ab entitate motus ut tradit Suarez, ita distincti ab
 n. se fore hinc velocitas ad motu, sicut densitas ad
 quantitatam, cui videtur quaedam compressio, et conden-
 satio partiu, et tarditas ita sicut raritas, sed hinc
 velocitas n. est capax intensiois, quia n. hinc parte
 praesentes, quatinus vna alteri uideatur, sed n. motus
 sit velocior est alius modus velocitatis, vide Suarez.
 d. 44. s. d. et d. 50. s. 9. Fons 8. Met. r. s.
 q. 3. s. 3. 4. licet Aris. Phys. 3. 4. 6. inter
 species motus numeret et priuatiua, uti e corruptio, corruptio
 n. hinc videtur motus illi proprie definiti, cui p. eos n. est proprie
 acquiratur solus priuatiua vel negatio, ij q. n. habeat
 motus.

positiva aliqua entitatem, qui proinde directe pro
prieque noie actus intelligi nequeunt, deinde autem
talis solus pro exemplis in quibus non semper requiritur
veritas. Ceterum si latissime notas accipiatur talis
generatio substantialis, et alia generis, si qua non sit
causiva datur motus appellari potest, sine deinde sit
acquisitivus quod sive deperit.

*aliorum Expli
ca de motu.* **NOTATIO 4** subinvenitur hic in re difficili
aliorum et de motu applicatione et sententiam,
cum igitur motus sit actus entis in potentia quatenus
in potentia ita declarantur 7.º cum entia alia sint
actu, (vel puro scilicet ut pars, vel mixto, ut
creatura vel aliqua potentia passiva) alia vero
potentia, ut dicitur Aristoteles 4. 3. proinde actus ille
sive perfectus, quod entia in actu completo respiciunt,
et habent non est motus, per eum non actum res est in
stato quieto, adeoque non movetur ut: g. calidum
in suo permanet calore, ille vero actus, quod latia
in potentia quatenus talia sunt 1.º respiciant
ut per eum veluti via quando ad actum perfectum, quo
prius carebant, transeant est ipsemet motus,
ut: g. calefactibile ut sic dicitur ens in potentia,
quod nimirum potest calefieri et quatenus tale est
respicit motum, quo afficiatur, non calorem quidem,
sed calefactionem per quam ad calorem transit, unde
sanguinis definitionis esse dicitur, quod motus sit actus
imperfectus entis in potentia hoc est mobilis, quod
carebit acquisibili aliqua forma, quatenus
in potentia hoc est quatenus per eum actum talis
per via 1.º transit ab esse in potentia ad esse in
actu perfecto, ita ut ille transitus per motum non expleat

Quid sit Motus :

267

forma capacitate, et p[ro]p[ri]a subiecti, sed quasi deferat
ad p[er]fectio[n]em vel actus, forma[n]s nimiru[m] et h[ab]itu[m], qui
p[er] motu[m] atque uicium. 3. definitione, haec continet p[ro]
uolens motu[m], et successiuu[m], et instantaneu[m], p[ro]stante
tunc ad h[ab]itu[m] q[ui] ad loca, ex S. Th. et ip[s]o quoque
Aristotele, qui p[ro] exemplo definiti subiecit generatio[n]e[m]
n[on] quae p[er] se loquendo est instantanea, neq[ue] est successiuu[m]
nisi p[er] accidens, ratio uidelicet subiecti h[ab]itu[m], uel
partiu[m] integritate ipsius formae generatae, et fit in con-
tinua generatione, ignis p[er] stupidiu[m] uel, licet a. n[on] sit
amplius potentia p[ri]uatiua in mobili, cui existit gene-
ratio aliqua instantanea, satis t[ame]n esse aiunt, quod p[ri]-
uatio illa instans anteciperit alioq[ue] n[on] est successiuu[m]
motu[m] excludendu[m] esse, cui temp[us] p[ro]ut proportionaliter
partes motus successiuo existit, ita proportionaliter
p[er]eat p[ri]uatio in mobili respectu earunde[m] partiu[m]
motus, et terminoru[m] quoq[ue], qui p[er] eas sunt acquisiti,
quare n[on] recte explicari uolunt illas particulas
quateras in p[ro]p[ri]a sui d[ic]i, quasi motus sit actus im-
p[er]fectus, qui ita actus mobile, ut illud relinquat in
potentia ad forma[m] uelutior[em], in qua magis magisq[ue]
actuetur continue, sic n[on] fieri possit, ut qualibet pars
determinata, uel et in determinata antecederet n[on] esset
motus, si n[on] sequeretur pars ulterior, posito uideli-
cet, uel naturaliter, uel supra[n]aturaliter impedimento
praeterquam quod ipsis n[on] consequenter (nec immerito)
loqui uideantur Corimb. qui data haec definitionis
explicatione nihilominus negant continuitatem
esse de essentia motus, si namq[ue] continuitas, qua
sine d[ic]i nequit successio est de accidentaliu[m] motu
eo successio esse accidentalis, interim uerum esse aiunt,
si motus accipitur p[ro]ut in dicitur et illud instans

in quo adhuc mobile habuerat pot^{us} privativa, si non
posset transigi, nisi in tempore, cui duo instantia tem-
poris immediata n^o debetur, haec de altera sententia.

Motus dicitur
pat^{er} a mobili
modaliter

Conclusio Motus n^o dicitur pat^{er} a mobili n^o
aliter stricte sed modaliter est eor^{um} sententia, et p^{ro}ter
quia motus est modalis quaedam entitas, qua officit mo-
bile, quod et sicut eam existere p^{ot}, hoc voluisse quoq^{ue}
in philosophus cui dicitur 3° Phys. 1. 4. Non est a
motus praeter ns^{um} quam dicitur motu n^o distinguere
e^{ss}e realiter.

Notatio Motus cui se magis tenet ex
parte termini de communiter cui eo identificari rea-
liter, atq^{ue} eo et mediante a subiecto stricto distinguere
quemadmodum supra dictum est de unione intra materiam
et formam, quod t^{er}minus illic, si terminus ipse stricte
distinguitur a sub^{iecto}, uti est quantitas, et qualitas,
distinguitur porro utiq^{ue} et motus a termino realiter
modaliter et n^o t^{er}minus ratione, ut aliqui senserunt,
est n^o motus successivus quid, est tendentia ad terminum
est velox et tardus, p^{ot} perire manente termino
ipse vero terminus, puta quantitas aliqua ma-
nens n^o est quid successivus, n^o est talis tendentia,
n^o est velox p^{er} sed dicitur si motus modaliter distin-
gueretur a t^{er}mino t^{er}minus qua movetur duplici motu
moveretur, quia bis mutaretur, semel videlicet p^{er}
motu semel a p^{er} terminum, respectu n^o utriusq^{ue} aliter
se haberet sed consequens est absurdum q^{od} si neg^{at} quod
mobile bis mutaretur motus n^o et terminus ha-
berent se p^{er} modum unigenit^{um} ad denominandum mobile, quod
mutetur, ita quidem, ut terminus habeat se ut quod
motus a. ut quod.

Obiectio

Solutio

Notatio Quae p^{ot} si t^{er}minus extra omne

Quomodo motus habeat se ad A. et P. 269

subiecto produceret aliquem calorem succubine, vel aliquos
cuius gradus successivè intenderet ut cui diceretur
esse motus? Communiter nō fore motum, motus nō
non est præcipue productio formæ, sed fluxus, seu transi-
tia mobilitas ad formam, ibi a. nullum est mobile, sine sub-
iecto, aliqui tñ opinantur fore motum, quibus si opponas
nō esse actum mobilitatis, cui nullum in proposito adfit dicere
debetur non requiri tale mobile?

Notatio 3 motus non ponitur quies sub pro-
pria ratione in prædicamento, vocatur tñ ad pro-
dicamentum sui termini ut docet Aris. t. 4. ut sic
n. est aliquid incompletum, et licet afficiat mobile in
quo est, tñ nō comparatur ad ipsum veluti forma ali-
qua perfecte actuans, actio vero et passio aliter se
habent a quibus et denominationes agentis et pati-
entis sumunt, qui categorias statuerunt.

Motus reus
cat. ad p. dicitur
"motus sui
tui."

SECTIO II

Quomodo se habeat motus ad
Actionem et Passionem.

Que huc pertinent intelligi plerumque possunt ex his
que dicta sunt in Log. t. 2. p. 6. tota sect. 1.
de Actione et Passione sed ut calet quasi refertur sic

CONCLUSIO 3ª motus realiter modaliter di-
stinguitur ab Actione et Passione, videtur quod idem
contra communione hodie. Phisicis sentiat qui dicunt mo-
tum ab actione et Passione distingui tñ ratione, sed sua
tñ notabilitate nō caret quam vid. in Log. 1. et
concl. 2. præterquam quod spiritus quo q. placuit, quos
esse maxime ingenij scimus, idē puta de distinctione. Attoni
passionis inter se, quod applicavimus 1. c. conc. 3.
Notatio 1ª sicuti sect. 3. conc. 2. diximus

Motus realiter
modaliter distin-
guitur ab Actio-
ne et Passione.

motum respectu termini cuius quo identificari de se
realiter distingui a subiecto, ita et actio et Passio
dici potest scribi realiter distingui a subiecto, quod
distinguitur eo quoque pacto terminus, cui quo idem
tificatur, qua videtur esse, quodammodo de re,
et modo loquitur Philosopho, ut ille per se est,
qua dicta sunt supra de unione, et adjectis effectibus.

Aktionis alia

NOTATIO 2 sicut in Logica varias actionis
actionis divisiones, ita et passionis, et motus multas
possunt quoque competere per hoc operari ut datur
nonnullas divisiones ibi allatas, aliqua tamen repe-

productiva
et concerna
tione.

tere, et applicare per 1° igitur de productiva et
concernativa sciendum est, eas non vero realiter distin-

Actio prima
nata et transi-
ens

gui, ut indicant et ea, qua dicta sunt supra de
causa efficiente s. s. compl. s. not. 2. 3° actio aliqua
qua de respectu huiusmodi u. g. proprie imaginari, puta
intellectus respectu per se erit transiens propriissime,
si porro actio imaginari, qua recipitur in eadem forma,
a qua elicitur, ut illius in illa, saepe in sumitur
pro ea et qua saltem manet in eodem supposito, licet
ab una illius parte in aliam transeat, unde actio
deinde transiens proportionaliter eadem erit, si
vel non manet in eadem forma, a qua elicitur, eto man-
neat in eodem agente, vel qua transit in alium
omnino supposito, et manam ab agente distincte!

Actio prae-
dicamentalis

3° actio prae-dicamentalis est ea, qua descripti-
mas in Logica, qua vera scilicet actio et in
prae-dicamento actionis collocatur, qua ad qualem
actionem quoque sub-stantialem, qua ex nostra
sententia in prae-dicamento illo non ponitur prae-
dicamentalem nuncupent, actionem grammaticam,
tem appellat eam, qua cum vera actio non sit

Qui mot, a.d. Act, et I se habeat 273

a Grammaticis tamen actionis nomine expli-
catur, ut sunt termini p actiones vitales pro-
ducti, ij enim cu' sint alioquin vera qualitates
dicuntur in visiones, aut intellectiones, in
hunc sensum interpretantur aliqui Aristotelem,
cu' dicit 9. Met. 1. 14. esse quasdam actiones,
p quas nihil producatur, sicut a ipis sermo
de actionibus maxime vitalibus, quinquas si
intelligat ibi ipsas veras actiones, et dicit actio-
nes, ut appellant illorum terminorum vitalium, acci-
pi pt de productione rei alicuius extra agens. <sup>Actioeducti-
va et creativa.</sup>
4. cu' dividitur actio in eductivam et crea-
tivam, de creativa serperunt multi Thomistae
ca' n' habere vera rationes actionis, sed esse ho-
sapat relationes creaturae ad creatores, quod it-
putat Vasq. p. 1. d. 173. c. 2. et sequentibus
in eo tñ dissentiens a Thomistis, quod illi eam re-
lationem de creatura realiter distinguant, ipse
a sola ratione, eo quod creatio sit progressus insupa-
bilis a creatura nullu a. iudicium habea-
mus realis distinctionis inter aliqua, si unum
ab alio separari penitus nequeat, verum proba-
bilior, et communior e sententia, qua' tradit Suarez.
d. 20. s. 5. cu' veteribus nonnullis, et plerisq;
recentioribus creationem, sicut esse veri non
actionem distincta' a re creata veluti hio
suo ex natura rei, quia dependentia rei create
a Deo creatore, eodem modo se ht quo depen-
dentia u: g. et processio caloris ab igne p

et item ceteros terminos huiusmodi producat, per
 aliquam veri nominis actionem non videtur esse
 ratio cur non sit eos, quos creat. ad vasquodam u.
 fundamentum quod videlicet creatio a re creatâ
 separari non possit eo quod sit de essentia creaturæ,
 ut pendeat a deo talquam ens participati, res
 pendet ex hac essentia ratione entis participati
 sequi, quod non possit sine aliqua dependentia a deo
 existere, non a. quod ipsa actualis dependentia sua
 numerus determinata. sit de essentia creaturæ, quod
 potius realiter distinguitur ab ipsa creaturâ, nam
 plurime res per creationem proprie dictam non dependent
 a deo, sed per influxum quendam alium, ut patet in y. quod
 eductur ex materia, quod cum per productionem a deo
 una cum causa 2^a conservetur a solo deo emanant
 utique ab eo per diversas realiter dependentias, quod
 si licet loquamur de propria actione creationis,
 tunc quantitas u. g. Eucharistica quandoque
 species incorrupta permanens dependet a deo per
 creationem, species a. corruptis non dependet per
 creationem, sed per educationem ex aliqua materia
 gulta uermis aut rei alterius. Imo suar. patet
 eandem numero materiam iam qua antea in
 forma panis substabat a solo deo creaturæ per
 deat, postea corruptis speciebus principaliter
 a deo, et instrumentaliter ab humanitate Christi
 et non repugnare aiant quin a deo creaturæ
 ut instrumentis ad creationem assumi queat. re
 produci, atque a solo deinceps deo conservari, quo
 pacto eadem numero materia terminatur creationis
 terminasset, qua inter se realiter distinguitur.

vide q. 1. de imp.
 de p. fabris p.
 3. 1. 1. 5.

ct II
huius motus ad Act. et Pass. se habeat. 273

Sorrio eus S. Th. 1. p. q. 45. ad 3 in corpore
creationem. dicitur ita relationem intelligendus est ut
ait Suarez. de relatione transcendentali, quae
in re nil sit ab ipsa entitate actionis distincta.

Conclusio 2. tamen motus reuocatur
ad predicamentum sui termini ut supra dictum est. Actio et passio
in actio et passio constituent diuersa predica-
menta, hoc conclusio patere potest ex Log. l. r. <sup>Actio et passio
constituunt di-
uersa predi-
camenta.</sup>

Notatio 3. Actio substantialis, qua pro-
ducitur substantia non pertinet ad predicamentum
actionis, sed est modus quidam substantialis, et
entitas ad predicamentum substantia reuocan-
da, similiter et dicendum est de passione, pro-
batur a. q. quae ponitur in illo predicamento
sunt accidentia, sed actio substantialis non est acci-
dens ut docet Suarez. spectat enim actio substantialis
ad constitutionem et complementum intrinsecum
ipsius substantiae, cuiusmodi est et unio substan-
tialis, et subsistentia, ille uero modus dicitur acci-
dens quod presupponit substantiam in quo esse substantiali
quo modo uel completa, et illa porro afficit sub-
aliqua ratione, uti situs u. g. uel ibi cum
in substantia sit ens per se uel non nisi ex aliquo
substantiali sit in genere substantia proficiat
compleri, deinde dicitur de generatione aut ge-
neratione aliam quidem esse simplicitate ge-
neratione scilicet substantia, aliam a. scilicet quod acci-
dentalem sed uel duo ita se habent, ut unus sit
simpliciter tale, alterus scilicet quod, tu non conue-
niunt in uno predicamento quod ratio a. ob qua dicitur

115

ita appellet, est, quia esse substantia est esse simpliciter, esse autem accidentis est esse secundum quod nempe comparative, proterea actio, quae in hoc predicamento ponitur est esse aliquid uniuersum, atque actio substantialis non est esse quid uniuersum cum actionibus accidentalibus, ratio. n. causa efficiens non competit substantiae, et accidenti uniuersum, quod nec actio, quae est causalitas efficiens, quod aliqui colligunt ex S. Th. q. 23. de ueris.

NOTATIO Actio accidentalis sub qua est comprehenditur creatio accidentis, quae ut docet Muroia habet saltem inhaerentiam respectu termini uelut modificati. Et proprii praedicamenti, neq. debet reuocari ad aliam aliquam categoriam, uelantur. n. actiones per omnia accidentia, ideoq. confusionis uitanda satius est in una eas seriem compingere, praeterquam, quod habeant et communem rationem uniuersam ad nullum aliud predicamentum pertinens, quales non habent actiones substantiales, quae conueniunt in ratione substantiae clausae in generali ratione substantiae. Si dicas sicut se habet productio accidentis ad accidens, ita se habet ut est ipsa sit accidens quod et productio substantiae ad substantiam, sed productio accidentis ad accidens ita se habet, ut in illo conueniat in ratione eorum accidentis, quod et productio substantiae ad substantiam ita se habet, ut in illa conueniat in eorum ratione substantiae, quo pacto ualidius inferitur minor. n. est secundum aduersarios proportio inter productiones substantiae ad substantiam, quam inter productiones accidentis ad accidens, deinde. Et non bene procedere arguuntur

Quotuplex sit Motus

275

et in ista quidem dari possunt in quibus oras
modi ratiocinationes periculosas esse pateat
u. g. si dicam sicut se habet decem ad uiginti
ita se habent quatuor ad octo, sed decem ad
uiginti ita se habent ut denario superentur, qd.
est quatuor ad octo ita se hnt ut denario su-
perentur. Caterum cum motus quidem sit ens
incompletum n̄ itam actio et passio causa
uidetur aliqua saltim reueli posse, si dicatur
motum ut sic esse actū quendam imperfectū et or-
dinatū ad ulteriorem perfectionem, actionem u.
constituere agentis imperfectā ratione agentis
et passionem patientis in perfectā ratione patientis,
libet actio successiua inuoluet et ipsam
motū

SECTIO III^a

Quotuplex sit Motus et ad quæ

Prædicamenta detur per se.

Duo quaeruntur in hac s. 1.º quomodo diuidatur
motus huius admodum sumptus. 2.º ad quæna prædicamēta
sit motus admodum stricti sumptus, siue
in quibus prædicamentis sint termini ad quos e
motus.

Conclusio I multipliciter diuiditur motus ^{quomodo prædicatur}

habe acceptus, quod suis notationibus iam ex-
plicabitur, ut g.
Notatio I motus alius est positivus, alius negativus, alius privativus, alius productivus, alius consumptivus, alius generativus, alius destructivus, alius conservativus, alius dissipativus, alius reparativus, alius reformativus, alius perfectivus, alius imperfectivus, alius completivus, alius incompletivus, alius transitivus, alius intransitivus, alius recipiens, alius agens, alius subiectus, alius obiectus, alius terminus positivus, ut est calor factio, calor huius e

color eius atiq; aliquod positivum, privativus est, p
quem aliquid deperditur, ut est diminutio, cum de
krotio quantitativa, alteratio item deperditiva a
mefuo loco. Inter positivus a. alius est, quo argu
itur substantia ut generatio substantialis, alius
quo qualitas, qui motus, alteratio di, alius, quo
quantitas ut augmentatio, alius quo locus, et ubi
et motus localis, seu later.

Motus successi
vus et instantaneus.

Notatio 2 dividitur in successivum
et instantaneum, successivus est, qui in tempore prode
cit, vel acquirit terminum, ut alteratio, quae est
inter qualitates contrarias, motus, item latitudinis. In
stantaneus est, quando in instanti tempore producit
vel acquirit terminum, cuius omnes partes, si quas hie
sunt simul.

1 oras naturalis
Violentus, neuter
et mixtus.

Notatio 3 dividitur item ratione subiecti
in naturalem, violentam, neutram, et mixtam, naturalis e, qe
a principio intrinseco mobilis, passio n' resistente, sed
potius vim aliquam et operam conferente, ut motus lapidis
deorsum, vel reditio aquae ad naturam fugas. Violentus
est qui est a principio extrinseco passio n' conferente
vim, sed vim remissa aliquo resistente ut motus la
pis sursum, qui efficitur utiq; a projectante cuius resistentia
aliqua passio pp sua gravitatem. Neutra vocat cui
passio n' repugnat quidem, nec tñ vim magis, aut minus
appetit, quae opposita, pro exemplo affere solent aliqui
dealbatione, aut denigratione parietis. Mixtus est,
q partim naturalis, partim violentus e passio, pro ut
illud em diversa principia spectatur, cuius modi
dicitur esse motus progressivus animalis.

Motus stultus
quantitas est ad
quantitatem que
liberum et ubi

conclusio Motus stultus sumptus p x et ad
tria predicamenta, videlicet ad quantitatem, quali
tatem, et ubi. ita Aris. 5. Phys. 1. 8. et cu' Aristi

Ad quæ Præd. reuocetur Met. 277

Notatio 1. Motus hic accipitur ab Arle admodum
 præse pro motu uidelicet successiuo, ita tñ ut successio
 n̄ proveniat unde cuq; sed ex ui terminorū a quæ, et
 ad quæ, qm̄ nimirū terminus ad quæ uel suā ntāa n̄ p̄t
 simul acquiri, q̄a postulat hie partes distantes, ut p̄bi
 uel certe sit terminus a quo determinatē oppositū, q̄ n̄
 patitur se totū simul appellari, sed supari paulatim dē,
 ita calor p̄ se quidem possit totus simul existerē, h̄ tamen
 oppositū fligit, quod n̄ illico cedit ē subiecto, quod si u.
 aliunde nascatur successio, puta uel e subiecti exten-
 sione, uel applicatione successiuā agentis n̄ sufficit ad
 rationē motus, ut h̄c sumitur, pro quo et requiritur, ut
 sit de subiecto in subiecto p̄ ex positio aliquo termino
 a quo ad positiuū terminū ad quem, uel ex tali saltē
 ut uoluit privationē, q̄ n̄ nisi successiue pellatur.
 Quare rāo posita conclusionis est, q̄ ad tūc illa p̄li-
 camenta ē motus p̄ se successiuus, et ui terminorū et de
 subiecto in subiecto substantia uero uel tota simul
 producitur, et est generatio substantialis, uel tñ eius
 pars, ut qm̄ in uicinis substantia iam genita na-
 scitur, et est nutritio, partialis q̄da substantia pro-
 ductio diciturq; ad generatio: reuera a. ē ex ui termi-
 norū et nāa suā successiua, licet n̄ substantia habeat
 partes entitatas, p̄t tñ ea simul produci, qm̄ ē
 ex se rāo namq; sui n̄ requirit distantiā ali-
 quā localem, sed rationē quantitatis p̄ quā in
 ordine ad locū extēduntur.

Notatio 2. in Arle ait q. Met. 4. 34 ge-
 nerationes una esse uelociore alterā, adeo q̄ ge-
 neratio substantie uel et esse motus, q̄ p̄ se terminat
 ad illa uel uelocitas n̄ conueniat nisi motui, di-
 cendū est eū uel sumere generationē ibi substa-
 ntialē pro alteratione priā ad generationē, ut Com. ult.

Hic ille
 motus successiuus
 uel.

Observatio

Solutio

opinantur, vel tribuere ipsi uelocitate, et tarditatem
 uoc. successione, ab extensione forsan subti, aut agentis
 applicatione, licet uero habeat substa contrariis pri
 uatione (cuiusmodi sufficere aliq possit ad motu) n. h
 hic unde nris oriatur successio ex sua terminoru. Sed
 si dicas dari et motu ad actioes cu altera spua. sit
 motus, et simul dispositio ordinata ad generationem,
 que est actio, dari item ad quado, situ, ubi, quante
 te p. terea n. ipse generabilis, p. omnes, n. posse dari motu
 ad illa, p. que, quod uicatur. Et tunc aliter caloris p. ad
 intrinsecu n. et ipsa generatione substa instantaneu,
 sed qualitatem aliqua n. q. caloris, aut frigus p.
 otio, q. sit generatio frus quid ad extensio, plus
 tu, ut dicit motu p. se. terminari ad tunc dicitur et
 p. ad camista, loquitur de tunc intrinsecu, ad
 quando a. situ, ubi datur motu, tu secundariu, et
 consecutiue, adeo, ipsa et n. fuit tu p. se, quod p.
 colligi ex ijs que solita sunt in logica de motu ad
 relationem, quare motus alternationis terminatur p. se
 ad qualitatem, consecutiue a. ad duratione qualitatis
 motus localis terminatur p. se. ad ubi, et consecutiue ad
 situ, quo et modo resultat habitus, siue habitio posita p.
 motu locale applicatione, uerbi, iad quantitas quidem
 n. producitur ab agente noale de nope, sed tu in aq,
 quentatione, a uidente successione acquiritur, hoc a.
 quomodo fiat alibi dicitur. Caloris cu de p. localis
 spu ubi n. acquiri successione p. m. instanti, du. n. mobile
 mouetur localiter in quolibet instanti haberet
 presentiam localem diuersa a priori et parte eius
 modi ubi omnes simul acquiri p. h. duplex esse ubi
 unu adequatu, et commensuratu singulis locis, al
 teru a. maius adequato, et commensuratu n. an loco
 iam partes unius ubi adequati simul acqri, n. h. par
 tes alicuius ubi maioris adequato, quod successione requit

SECTIO IV^a de unitate et diuersitate Motus.

Sumitur hic motus n^o proprie, sed lape, cuius unitas
et distinctio uel sit generica, uel specifica uel sit
numeratis duplici conuolue hanc rem ex pibebim⁹.

Conclusio Motus unius generis summi uel subal Motus unius
terni sunt q^o terminantur ad tres unius generis summi uel generis summi
subalterni motus a. unius speciei infima sunt q^o ferunt
ad unu^m spe^m infima terminu^m. p^oterea, q^o motus et identifica
tur cu^m suo, et ab eo h^o denominati^one, ut p^ote^o fore n^odu
ctio^one dicitur n^o motus localis a loco, calefactio a calore
et ipse siles ait atq^{ue} de uniusq^{ue} q^o ex eo in quo mutatur
magis, q^o ex eo q^o ut sanatio, q^o in sanitate q^o it
t. docet contrarietatem motuum et mutatio^onis p^oter
num a t^o ad q^o contrarijs.

Notatio ^a terminus ad q^o accipi^odas i^o n^o terminus
maliter hoc e^o p^ouice s^o suam entitatem sed filiter ad q^o acci
hoc et q^o t^o uel subat certo modo, q^o a mobili q^o motum p^oter
attingitur hinc siles aperit motu^m circula^m ad uita^m p^oter
esse discrepare q^o p^o diuersa media linea^m uidelicet circula
tam ad uita^m attingit eund^o locu^m, q^o maliter et s^o se
spectata^m concedit t^o esse eiusdem speciei, similiter ut
idem t^o p^o concurrat sub^o aut sine eo arguit^o ca^ore
de diuersitatem specifica^m in actionibus creatiuis, et edu
ctiuis, et id^o ob^o tam, q^o ad entitatem, et maliter supra
uel certe n^o nisi accidentali^oter diuersu^m discriminat, rei
entias p^o diuersas rades siles, et p^ote^o in subalternatis q^o
metria u^o q^o. et affectiua q^o illa considerat linea^m,
hoc a. linea^m uisuale, linea^m a. uisualis n^o differt spe^m a
linea^m simplici^oter dicta^m sic illud et uol^ota^m circa id^o q^o q^o,
ob^o tam uerq^{ue}, illud s^o occupatur circa illud sub ratione

De diuersitate Motus 283

caris u: q' ex alto decidens in medio lapsum suffocet
eritne motus continuus? Idem fore motu conti-
nuo maa et accidit hinc in ea pmanetibus motu
a forma piteru, cu nec subiectu porio adsit,
nempe ipsa carina forma. Rursum hic pt utru
ab unum motu continuu nruu sit ut melius
p qash fit motus sit continuu? Rnegatiue, pt. n.
motus continuu p aere u: q' et aqua, uni-
liter aiant qn ad unu numero motu requiritur
un' numero tempus n' significari aliud, qad
cu motu nulla media quiete mora habere
interrumpi. (alteru) (ut hoc et additur) dicitur
quod motus continuus a contiguo ratione.
extremoru hoc modo congruentur scilicet qd quae
data sunt not. superiore motu n. continuu erit
cuius partes habent extrema sua n. denisibilia
sing. mutata esse, n' tm simul ratione
porio / respondentia eide instanti tempore exte-
seu, sed et vera et reali unione copulata,
contiguis a. erit cuius extrema sunt quidem
simul sed n' unita, qui vero deinceps sine
consequentes sunt motus hoc n' postulante,
sed factu ut unus alio nullo interposito porio
sequatur ut si quis post aliquata' ambulatione
quiescat ambulare deinde ppat, erit n. illa
ambulatione deinceps.

PARS II^a

DE QUANTITATE

Quae de Quantitate modis, ut appollant disputa-
ta sunt in Log. 1. 2. 3. huc omnia multa
faciunt, ut proinde quaedam de'rapat explicanda
iam super qua et a. Phil. ad 1. d. Phys. Aris
tractari soleant.

SECTIO I^a

Qua sit natura quan- tatis

*Quantitatis de
partis*
Supponimus ex logica definitione Quantitatis
qua est quod sit ens per se extensum, sine
habens partes extra partes, hic a. deo
potissimum declarabatur. in quomodo consistat
essentia Quantitatis, & quomodo distingatur
Quantitas a substantia, et alijs accidentibus

*Essentia quanti-
tatis consistit in
impenetrabili
indivisione partium*
Conclus 1^a Essentia Quantitatis consi-
stet in impenetrabili extensione partium in toto
accepta tamen in actu. 1. sine aptitudinaliter
est suavitatis d. 40 s. 4. Ruby, Murcia, Mend.
et aliorum plurimorum. 2. quia cum et in substantia
possit esse extensio partium, sed penetrabilium,
quod dicitur in Logica et in mysterio sacrae
Eucharistiae Quantitas Corporis Christi reparetur
sine extensione actuali videtur accipi de bere

Qua sit nra Quantitatis 285

nra Quantitatis in extensione partium impenetrabile, sed aptitudinaliter dicitur, ut a. har con-

Notatio Sic Quantitas sic eas habens partes aptas partes n. sufficit ad ea' exteitas ut uocant partiu' seu partibiditas quada' quasi metaphysica, ut scilicet una pars n. sit realiter et essentialiter eade' cu' altera, hanc n. exteitate[m] recipi et aiunt in entibus quibusda' spiritalibus, ut in habitibus intellectus, et cogitationibus okuris modi in entia Quantitatem. molis, de qua hic agitur utiq; n. habent, neq; et sufficit exteitas partiu' (qua' aliqn. inter se, sint penetrabiles) in ordine ad locum, na' har conitur et in partibus substantialibus, et est eiusmodi extensio apta: et esse, ut loco diuisibili contineatur, ac circumscribat, ut sit mensura, ut aequetur, qua' aliqui nominant ordine, seu positione partiu' in toto, et uel in actu primo, uel in secundo accipient, discriminantque ea' a figura, qua' ab ubi, quare super et consistat nra Quantitatis in exteitate partiu' impenetrabili, ita quide, ut impenetrabilita illa conueniat p se 3. ipsis partibus Quantitatis deinde uero ab ipsis et communicetur partibus, substantia et Qualitate, qua' sunt iuncta cu' Quantitate, ut et ex infra dicendis patebit.

Notatio 2. pario a. n. requiritur apteitas illa, sine extensio partiu' impenetrabilis in actu, 2. quo ex Eucharistia mysterio pro bari pt, in ea igit recipitur dua' Quantitates uidelicet illa, q' antea substantia pars inha sit nunc a. existit sine subiecto, et illa qua' propria

nra Quantitatis impenetrabili in actu 2.

ect J
A
pollant
omnia
et explicat
I
ra Kuan
H
extemp
lib
distingua
s acce
partiu' in
aptitudi
Moria, p
et in
necabili
pistorio
Christi
accipi de

Qua sit natura Quantitatis

si aueratur aut frigeat (quod saepe contingit) calores illi aut humores, aut frigoris crearent, pro declaratione aliqua conclusoria sic

NOTATIO I Nominales ut Deca, Gabriel et alij existimant Quantitatem nihil esse aliud quam actualis extensionem, cuius rei materialis in ordine ad locum, cuius igitur est substantia quoque et qualitates ubi illa sua ratione retineant, frustra contingi dicunt et multiplicari entia, cuiuslibet sine substantia, siue qualitatis entitas sua habeat Quantitatem sibi peritum identificata. Sed si qualibet substantia et qualitas sua Quantitatem suam identificata habet, tunc ipsae dimensiones quantitativa inter se non penetrabiles, in eadem materia sunt simul materia, forma, et plura, una Quantitates atque huiusmodi penetratio est contra. Arter et spiritus videmus in duo corpora inter se penetrare, tunc posse quia Quantitates sunt actus quod idem est ubi, ob hoc quod repicitur Quantitas siue sit in eodem subiecto siue in distinctis siue sit item materia, siue forma, vel substantialis vel accidentalis, tunc autem quod aliqui dicant materia sit aliquid crassius, et forma subtilius, si tamen utriusque est propria quaedam et distincta Quantitas, nihilominus non poterunt inter se penetrare, sicut nec liquorem et aerem possunt, et cum partes arius hostia consecratae non se penetrant cum partibus alterius hostia consecratae: cum tamen crassa illa Quantitas, ut appellantur, quae iuxta illorum sententiam in materia identificata ab utraque hostia absit? (alterum materiam esse videtur supponere nominales, quod essentia quantitativa in illa actuali extensione consistat, cum

sententia No
nominalem

Quantitas. Cui in sacra ruita n̄ habeat illa
extensionem unde sequeretur contra ipsos ibi n̄
esse quantitatem. (Typo Christi.)

Notatio & Entitatem partium substantia-
lia volent aliqui & veteribus praecipue Thomisti
n̄ esse propria ipsi substantia sed a quantitate
provenire sed contra. cum re certior sententia
quod h̄c et Scotus et Scotista, Herphert, Henricus,
Agidius, Fons. Suarez, Gul. Mendos. Mur. et alij.
nam substantia cui e sub quantitate h̄c partes, qua
r̄ una, n̄ est identice alia, verum n̄ certe patet
maxi n̄ esse pedes, nec pedem caput, et si substantia
connaturaliter existens esset coextensiva quantitati
indivisibiliter sed esset tota. In toto, et tota in
qualibet parte proindeq; n̄ esset corporea, sed
potius spiritualis instar aia hominis, h̄c ergo
substantia partes independenter a quantitate q̄
ipsi e separata competunt sunt n̄ illa partes
substantialis in sua entitate, cui t̄n effectus formidij
substantialis a nullo accidente consequenter, nec a
quantitate tribui queat, item, qualibet pars sub-
stantialis habet se peculiariter ut eia n̄ alij
quantitatis sua partialis sibi inhaerentis q̄
n̄a prius praesupponitur quo ad entitatem suam,
quod a quantitate informetur, quo si e aufer-
retur quantitas dividitur t̄n omnes partes sub-
stantialis fuerent una, identice et simplex et in-
visibilis substantia, quod dici nequit cui sub
quantitate. Cuius est, ut volunt advergarij
facere partes, sicut albedinis facere albu q̄
composita inter se fuerint integraliter et di-
stincta, quod n̄ semel ab altero realiter distincta
est, n̄ potest cui eo postea identificari.

SECTIO II

de Indivisibilibus Quantitatis

Accipimus hic indivisibilia Quantitatis, sicut accipimus in Log. videlicet pro terminis, qui sunt tres, puncta, linea, et superficies, de his quare hoc loco potest cuiusmodi entia sint ut igitur

CONCLUSIO I Indivisibilia non sunt mera neque rationes extensionis, sed vera realia, et entia, et continentur in medio continui, et coiscentantia. S. Th. Secti, suar. d. 20. s. 5. n. 28. Corinb. 6. Phys. c. 2. q. 1. a. 3. Tolari ibide q. 1. cond. 7. Marc. d. 10. q. 4. Fins. r. nat. c. 13. q. 6. s. 4. mend. disp. c. Phys. s. 2. n. 18. et apud eum et S. Augustini, que aliqui tunc in contrarium citant, contra dominale, Durandus, et fere pererius, l. 10. r. 6. Ibi 3. ex Aristotele, qui palam nram sententiam in supponere continui, dicit cuius partes copulatur cois termino, ea vero se tangere, quorum extrema sunt simul, atq. terminus communis, et extrema nec pnt esse nihil, nec aliquid indivisibile, quomodo n. nihil copulat entia realia: vel quomodo tactu reali tangit? quomodo item indivisibile est terminus cois utriusq. parti, cu in suas partes utroq. uterq. pterius, suat quoq. continuationis, no no quodam termino indigeret? vel quomodo simul esse pnt cu altero, l. autem 1. de pnia 4. 20. aut pnt puncta habere positionem in continuo, et l. 4. Phys. loci esse sufficientem corporis continui,

Indivisibilia
sunt entia
realia, et entia

Ibidem ex
Aristotele

190 Tract II Part II Sect II

et in superficie locus et locatus simul esse, atq; inter se aequalia. p[ro]b[atur] 3° ratione, quia corpus aliquod perfecte sphaericum, si incidat effete plano, tanget illud n[on] sicut in nihilo, sed in puncto (et quidem atq; reale) ut colligere est ex Euclido l. 3. prop. 16. et demonstrat ut et Theodosius in sphaericis l. 1. prop. 3. item q[uo]d in corpore perfecte opaco id quod in se illuminatur est atq; ens reale, non ut a. ulla pars profunda, sed sola superficies, alias n[on] esset corpus perfecte opacum, sed sphaerum, seu opacum, licet aliqui velint n[on] dari tale opacum, sicut et Aquilonius l. 1. opticorum. prop. 33 existimat in sublimaribus vultu dari perfecte sphaerum, dicit q[uo]d quia aliq[ui]d nec continua, nec continua ulla darentur, nec quidquam posset cui altero esse simul ut p[ro]b[atur] ex definitionibus, quas supra ex Aristo libro 1° de anima p[ro]p[ter]tione conclusionis huius intelligit[ur] sic

indivisibilia
habent pro
p[ro]p[ri]as realitate
hinc dividi
negantur.

Notatio I licet indivisibilia nomine te-
nus indicent negationem divisibilitatis, tamen p[ro]p[ri]e
habent realitatem, cui perinde, ut Aristo 3°
de anima l. 35. ait punctu[m] negatione cognosci,
ita et ens incorporeum, vel irrationale, et multa
talit[er] a nobis cognoscantur, quae t[ame]n sunt entia
realia, puta Angeli, vel bruta, quare non
cuiusmodi negatione n[on] tollit ab indivisibilitate
realitatem, quam maxime et abstracta videntur de-
bit[er] in plano, quod dicitur, et cylinder, et aliud
planu[m] globu[m] n[on] tangit, nisi in puncto, cylinder
n[on] nisi in linea, et corpus planu[m] n[on] nisi in superficie.
Sed neq[ue] responsiones, quae ab adversariis afferri
solent firma aliqua modo videntur, dicant n[on] aliqui
nec q[uo]d absoluta p[ro]p[ri]am dari posse corpus perfecte sphaerum,
aut perfecte planu[m], sed quid hic contradictio nis
ostendatur? abijciant, quos et probat Francisces

responsiones
adversariis
nullae

De Indivisibilibus, Quantitatis 295

Abbasinus q. 7. planum non vere tangi posse a globo sed
si ita prope contingi, ut propriis requiratur talis
figuris, acies a. semper intercedere. Sed quid in vacuo
sistit, ubi nullus est aer? aut quomodo planum sine vero
contactu, vel impedit sphaeram, sicut in n, vel ab illa
graviori detrahatur? accidit quod et ipsa Philosophus
q. de celo t. 6. expressis concedat a iusmodi tactu in
puncto et recte providere dixisse in. Suar. ita esse in
credibilem istam opinionem, ut nulla refutatione in-
digeat; alii volent tangere quidem, sed tactu quodam
indefinito, et indeterminato, ita ut assignari nequeat
pars aliqua proportionalis, in qua planum tangatur
quin aliud minor, ac minor assignari queat, sed nequa-
tamen indivisibile, sed interquam, quod contra hos per
artes sufficienter in Mathematicis coram refutatur demon-
strationibus, quod si puncta duo plana solida, sicut
duo superficies sibi coniungatur, ita illa superficies sibi
determinata et sola coequatur, ut si illa plana sunt
nulla partem et indeterminata profunditatis pene-
trare possint, quod tamen fieret si se in aliqua profun-
ditate contingerent, similiter si coniungatur
duo cubi perfecti quadrati in angulis non contingit
alter plus alterius, quam lineam, tangant. n. inter-
se, proindeque coram eodem sunt simul non a. unum est
immediati post aliud extra quod sit. Unde in hoc
non est pars ratio de puncto respectu linea, quam
coquatur, punctum non tangit partem immediati se-
quentem, ut neque ipsum habeat partes, neque pars
sequens habeat extrema, quod simul esse queat,
ut puncto indivisibile, non nulla pars proportionalis
ita immediata est puncto. quod et de linea,
vel superficiebus respectu partium, quas ipsa quoque
coquatur intelligat. Ite non alia, aliisque in infinitum
sit immediati, quod ex sequentibus clarius patebit.

de Indivisibilibus Quantitatis 193

altarij indivisibilibus in continuis generantur, nam in con-
tinuis successibus, curas partes antequam indivisibile
terminans existat iam pervenerunt n̄ in sua r̄m
ille terminus, et fortassis est naturaliter dari queat
ultimo mutato esse simpliciter carens, exemplum
afferunt hoc, si forma n̄ g: quapiam capina
ex alta turri decidens in medio intereat, et altera
forma eodem instanti succedens intrinsece in ei
sistat, et certius adhuc si aqua e sublimi delapsea
in aerem abeat tunc n̄ sicut forma aquea desinit
extrinsece ita eiusdem motus terminu intrin
sicus n̄ h̄t sed extrinsece t̄m alterius motus sub
sequenti in formā aerēā, sed hoc de re infra,
unde et probabile argumētū sumant pro contra
riā sententiā, videlicet et continuu aliquod p̄
mansens esse, posse quod negativē dūtaxat termin
natus sit, quia ultra nimirū n̄ extendatur, in
termino a. positio termino careat.

Conclusio Indivisibilia Quantitatis et
aliorū entiu absolutōrū sunt entitates absolute
indivisibilia a. entia modalia sunt et ipsa modi
hac est communior sententia, quā tradunt etia. Suarez.
et Mauro. s̄c̄o a. q̄o pars contra Gabrielem Mendezam
et alios, qui patant indivisibilia esse tantū modos,
sive nihil aliud quā formaliter lapsam est unione
partiu indivisibilium, quod videtur esse imprimis ipsius
Aristis, qui t̄m lineam, et superficiem. C̄n̄ quidem in modo
quatenus indivisibilia reaptivitate, sed specificitate.
Nihilominus ponit pro veris speciebus Quantitatis, quae sint
etia. entia aliquod absolute n̄ modate, t̄m et 1. s̄
Phys. 3. 86. quod utrius indivisibile separatam
moveri poterit, quae curam quatio foret si indivisibile
eiusmodi esset tantū modalis quada. Entitas ut dicitur
adversarij seu contet n̄ posse separari ab ideo.

Indivisibilia
entia absolute
vel sententia
for absolute. In
indivisibilia a. In
modali
sunt modi.
p. 1. p. 2.

et II
si alius
tine alius
radiet
indivisibile
inveniat
si esse
ullam
si ab
iam ab
ultim
inveniat
tunc
sententia
et si
ulla
pote
contra
quod
figura
et
ratio
quod
entitate
et

Entia cuius est modus, item quia partes divisibiles uni-
antur p̄ indivisibilia n̄ tanquam p̄ rationes fides
unioris, sed tanquam p̄ materialem, hoc est tanquam
p̄ subiecta aut terminos, quibus formales unione
identitatis cantur, quae ipsas partes divisibiles, cui in
divisibilibus restant, et copulant, proindeq; n̄ admittit
absq; necessitate quod si indivisibilia sunt modi tñ
cuius partibus divisibilibus identificati fieri requirit
ut non sint ubi est sui modificatum, quod patet
inductione omnium modorum, et tñ indivisibile n̄
est ubi est pars divisibilis, sed ab ea sita distin-
guitur, ita ut cui nulla parte, nec determinata,
nec in determinata penetretur, cui qualibet sit
immediate post vel ante indivisibile, n̄ a. cum

pro 2° pars

ipso. Pro 3° pars, quia indivisibilia entia moda-
lia perfectiora in sua entitate esse posse non
videntur quam ipsae partes divisibiles, quas
concedunt, cui igitur Tempus, aut motus, sunt
entitates quaedam modales, et ut modi afficiant
subiecta epunt itidem instantia in tempore, aut
mutata esse in motu entitates modales, et subie-
cta ne modi afficiant, sicut et indivisibilia sibi, ad
hanc conclusionem sit

partes indivisibiles
substantia
aut accidentia

NOTATIO 1 dantur et ut in conclusione
mensuratum est indivisibilia substantiarum, quali-
tatis, et aliorum accidentia, proindeq; si substantia
vel Qualitas separata iam Quantitate abhor-
ret inesse partes entitas in ordine ad locum,
et supra dictum, et ipsa quoq; aliquo modo continua
esset, et suis consequenter indivisibilibus partes
copularentur, n̄ sibi linea et superficies forent et
species substantia, vel Qualitatis, cui in hac uera

De Indivisibilibus, Quantitatis . 295

lula absolute prolata pro speciebus Quantitatis acci-
pienter significant dimensiones quod ex nra
sua impenetrabiles, huiusmodi nra sunt Entitates
substantiales, aut Qualitativa, quod si u. DEVS nollat
concurrere possent tm dici impenetrabiles extrinsece,
et ratione quasi ead efficientis, nra intrinsece et
ratione ead formalis, quae ex nra sua talem im-
penetrabilitatem exigat, quod quidem ad Quantitatem
requiritur, indivisibilia autem substantia sunt
adequata subiecta indivisibilium Quantitatis, sicut
et indivisibilia Quantitatis sunt adequata subie-
cta intentionis indivisibilium Qualitatis. Ceterum in
Quantitate de facto datur tm superficies optima
cuius, corporis, quae sint indivisibilia. Terminantia
tm, clatera nra sunt tm copulantiata, ut tm communis
operis, tm nra datur tm Corpore aliquo Physico linea
quaedam, quae ita superficiem aliquam precedentem termi-
net, ut nra et sequentem aliquam copulet, unde con-
sequenter nra datur ulli punctum, quod ita sit finis
precedentis lineae, ut nra sit tm principium sequentis,
unde in cubo u. g. est una duntaxat Physice su-
pificies, licet mathematicae plures in eo discernuntur
ut pote qui maxime spectant pluralitatem angu-
lorum.

NOTATIO S. cu' discontinuat. linea. u. g. cu' discontina
vel superficies, nra videtur dicendum. Cur colligi etiam
pt ex 35, quae supra diximus p. v. huius tractatus ^{atq' lineam} ^{conu' ut pt' mediu'} ^{indivisibile}
s. 4. concl. 2. n. 3. D. corru'pi mediu' aliquod
indivisibile simplex, quod copulauerit utramq' par-
tem et p'cedere in fines utriusq' partis duo noua,
quae ipsa in continuatione rursam. destruantur pro-
ducto alio copulante nouo, quomodo. n. alias Quantitas

C. puta superficies, aut linea, quae absolute loquendo
 sunt diuisibiles, veramq; habent entitatem. Quan-
 titatis, est in unam aut alteram rationem sine indivi-
 sibilis, & non naturaliter generari poterit et corrumpi
 imo quomodo non poterit ipsa et sua, cuius partes
 proportionaliter respondent partibus quantitativis
 naturaliter creari et annihilari? praeterea quod
 et dicitur equi quod in sacra Eucharistia quotiensq;
 frangeretur hostia Christus et esse desineret sub pri-
 ribus indivisibilibus, et sine repetita consecratione
 inciperet esse sub rois, quae in extremitatibus hostiae
 fractae resultant, quod aliqui quidem concedunt, sed
 pro absurdo habet, patet. 31. p. d. 288. n. 26. itaq;
 destruitur in hac sententia per discontinuationem
 uno, utroq; in indivisibili permanente, et facta deinde
 partem unam terminantem, ut et docuisse videtur
 Boetius l. 2. in gradicamenta. Illi sit. n. ait, si
 quis dividat lineam, quae est longitudo sine latitu-
 dine, duas in utraq; divisione. Lineas facit, et
 utriusq; ex divisione. linea singula in extremita-
 tibus puncta redduntur, lineae n. termini puncta
 sunt, quocirca cum illa linea divisa non esset utraq;
 puncta, quae in utriusq; linearum capitibus post divi-
 sionem apparent simul antea fuisse intelliguntur, quae
 sunt in divisione separata, et non addit eodem modo
 divisa. superficies duas per singulas partes lineas efficit
 sicut et in linea divisa duo puncta altinsecas
 reddebantur. Sed dices si negetur puncta contigenda
 in continuatione perire, eo quod in unum compositum
 coalescant, tum si ex peripheria circuli ducantur
 lineae quinquaginta se invicem in centro decessantes
 et in eodem continuatae erunt in centro simul
 centum puncta, quod videtur esse absurda. Et id
 non esse absurda, sicuti nec absurda aliquid videtur

una hostia
 quae unio in
 destruitur

obvolutio

Solutio

igitur, qui cum eorum sententia puncta admittentes totidem
 et puncta concedunt, si linea illa sine factum
 contigua non a. continua, quare cum linea in centro
 se ita decussantes sint in quavis superficie suo modo
 infinita concedendum est et puncta in centro simul
 infinita esse, quod idem proportionaliter dici debet
 de lineis quae superficies itidem infinitas copulant,
 quod tam parum est incredibile, quam puncta vel
 lineas infinitas esse, quae lineas illas, vel superficies
 inchoant, aut alicubi nectunt. Porro in quibusdam
 continuis indivisibile potest existere tunc, cum non
 existant partes per illud continuata, et contra, ut
 in partibus temporis et motus, unio a. est inter
 partes temporis, et instans tanquam inter duo extrema
 unita, quae tamen simul existere non possunt, et eam.
 partes indivisibiles habeant se instar materiae indi-
 visibiles a. instar formae prout unio inter
 materiam, et formam physicam identificatur cum forma,
 ita et in proposito unio identificatur cum indivi-
 sibili, quod simul cum ipsa unione existit, esto unio
 extremum unitum tamen sit vel immediate ante, vel
 immediate post, quod in successivis quidem non est
 absurdum, licet sit in permanentibus, ac vero alij
 cum dicant unionem cum ipsis partibus indivisibilibus
 identificari debent nihilominus admittere existere
 unionem tunc, cum id quo cum identificatur non
 existit, quod fieri requirit.

SECTIO III

Utrum ex meris indivisibili-
 bus componatur Continuum?

Quaeritur in hac s. quod est in m^a de Quan-
titate admodum celebre inter Philosophos utrum
ex indivisibilibus conflari continuum queat, unde
et intelligatur utrum id sit divisibile in infinitum,
sunt. v. connexae istae quaestiones.

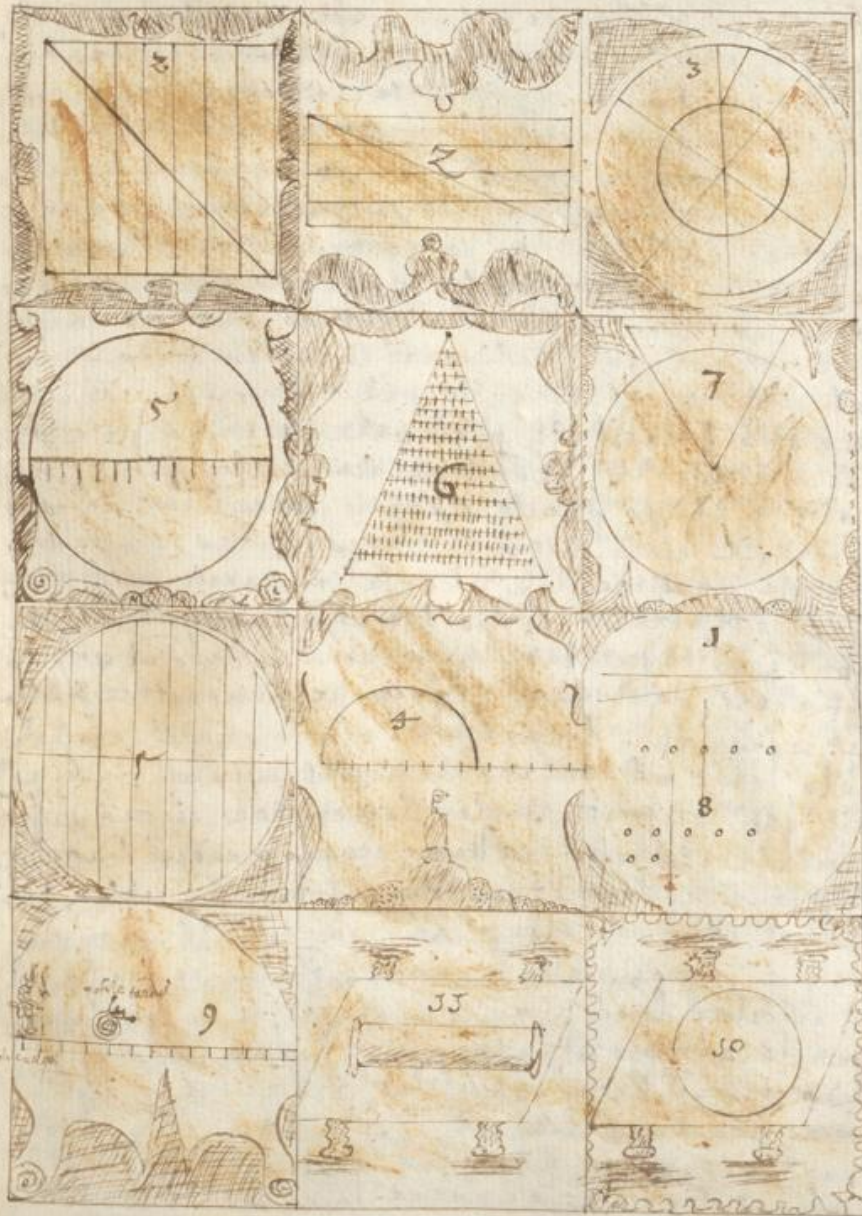
Continuum
componitur
ex indivisibilibus

Conclusio I Continuum non componitur ex
meris indivisibilibus, haec est Aristotelica et veti-
nenda sententia, quam plerique omnes sequuntur,
cui vero v. qui contrarium ex indivisibilibus componunt
duplex quasi n^a necesse est et alii quidem dicant eum
veteribus quibusdam indivisibilibus illa finita esse,
alii a. infinita, qui t^m posteriores de divisibilitate
continui in infinitum non tollunt duplici h^o
confutatione. opus est p^o quam conclusio nostra,
et explicetur, et intelligatur, sit igitur

Continuum
componitur
ex indivisibilibus
finitis
p^o
p^o

Notatio I continuum non componitur ex
indivisibilibus finitis, 1° quia sequeretur non
quamlibet lineam posse dividi in partes duas
aequales, ut quae constaret impari numero partium
puta septem, vel undecim, sed consequens est
falsum ex Euclide. l. 3. prop. 10. 2° sequeretur
quod diameter quadrati esset aequalis costae
sive lateri recti angulum cui diameter subtenditur
continenti, hoc est falsum, ut patet ex Euclide
l. 1. prop. 18. cui diameter subtendatur in
proposito angulo recto, latus a. t^m semicirculo, in
triangulo autem latus oppositum, sive subtensum
angulo maiori maius est; p^o a. sequetur, quia
lineae ductae ex omnibus punctis lateris in latus
oppositum transibant p^o totidem puncta ipsius
diametri, hoc est argumento probare possit totam
terram diametrum non esse longiores longitudine

sect III An ex Indivuis, componat Continuu 299

digitali, si illa ponatur esse diameter parallelo
 grammi altera parte longioris, cuius latera
 utrinque in superficie terra opposita sint
 digitalia, accedit ad hoc quod diameter est
 commensurabilis costae. cuius utraq; linea habeat
 communem mensuram, nempe punctum: quod est
 contra. Euclidem I. 10. prop. ultim. 3° sequeretur
 circulum maiorem esse aequalem minori conueni-
 entico et intra maiorem incluso, quod est impossi-
 bile ut termini indicant lineam in recta ductam
 ad centrum, ex singulis punctis peripheria circuli
 maioris transeunt p singula et totidem puncta
 circuli minoris, quandoquidem si haec linea ma-
 ioris in aliquo puncto minoris conueniret ea per
 producta non facerent lineas rectas, sed fractas,
 ut pote constituentes angulum in puncto incidentia
 quod est contra hypothesis, haberentq; idem
 conuenire segmentum a minori circulo ad centrum
 ptingens, quod fieri nequit, ut demonstrat Propos.
 4° sequeretur diametrum esse aequalem semicir-
 culo, quod est contra demonstrationem Archimedis,
 qui proposit. 2. de dimensione circuli probat
 semicirculum esse saltem sesquimaiorem diametro
 docent. n. si diameter dividatur in septem par-
 tes, et quatuor insuper adijciantur, lineam pro-
 uenire semicirculo aequalem: pbr a. sequela, si
 n. circulus duodecim punctorum, et ex quolibet
 puncto ad oppositum ducantur lineae rectae p
 diametrum, harum qualibet transit p distan-
 ctum punctum diametri, et consequenter tot
 erunt puncta in diametro, quot in semicirculo
 unde, et aequales euadent diameter ac semicirculo

pbr 3^opbr 4°

An ex Indivis, compon, Continu, 305

5° si linea constat e punctis sub circuli complexu
 res carebunt centro, quod dici nequit, sit enim
 diameter duodecim punctorum in hoc centro erit
 vel septimum punctum, vel septimum, sed neutrum
 est, quia neutrum aequaliter distat ab extremis.
 6° in triangulo isoscele, cuius basis sit a: g: octo
 punctorum, et ex circibus quodlibet viginti sequentibus
 lineas basi intera triangulum parallelas maiores,
 esse et maiorem distantiam inter sua puncta
 extrema eludere, quam ipsam basim, quod tñ
 est oculi abnuent, ipsa. n. prima linea distan-
 tia inter sua puncta haberet unum saltem
 punctum, sequens ai. duorum, tertia. triu, quarta qua-
 tuor, quinta quinque, sexta. sex, septima. septem
 iam sane. maiore, quam sit inter puncta basis.
 7° si linea constaret punctis finitis, quorum una
 est alteri in mediana, ponatur linea quaedam
 triu punctorum extra circulu, et a duobus punctis
 extremis ad centru circuli ducantur rectae, ut
 fiat triangulu, hoc posito pñ ex Euclide. quanto
 longius producantur latera anguli tanto ma-
 gis ab invicem distare, in principio a. nequeant
 minus distare, quod puncto, q. in fine magis
 deberent, quod est tñ contra. Hypothesim, cum
 ponatur linea triu distans punctorum 8° ex pñ 8°
 duabus magnitudinibus inaequalibus si ex maiore
 auferatur continenter maius, quod dimidiu, n.
 reliqueretur deniqz magnitudo minor, minore.
 illa proposita, quod est contra. Euclid. 1. 10. propo-
 nam si ponas lineam u: g: maiorem e punctis
 quinqz et minorem e duobus auferasqz e maiori

pñ 5°

pñ 6°

pñ 7°

pñ 8°

plu 9°

puncta tria n^o relinquetur magnitudo minor
 (ex uno n^o puncto quies magnitudinis statuat)
 quam fuerit minor, proposita. 9° facit hoc et
 Achilles Zenonis .i. argumentis a Zenone contra
 motus propositus, et ita appellatum, vel quod est
 fortissimum motus Achilles, vel quod exempli causa
 pro cursore velocissimo adhiberetur Achilles,
 qui ex hypothese adversariorum nunquam potest
 assequi mobile tardissimum u: g: testudinem,
 sit .i. magnitudo u: g: 100 punctorum et testudo
 quidem incipiat moveri a puncto decimo, vel ergo
 eodem tempore, quo Achilles venit ad punctum
 secundum testudo venit ad undecimum, et sic deinceps,
 unde habetur intentus, vel quo tempore
 testudo venit ad undecimum Achilles venit ultra
 secundum punctum, puta ad decimum, et tunc na-
 dio illo tempore, quo Achilles motus est usque ad
 decimum quaeritur quid acquisiverit testudo per
 suum motum? n^o in divisibile, ut adversarij
 ipsi fatentur. 9° aliquid minus indivisibile,
 quod est absurdum, ad quod argumentum
 phys. 4. 99 allatus respondet filius cum
 tam spatium, quam tempus proportionaliter infinite
 dividi queant, mobile tardum n^o in oi parte tem-
 poris in alio venire locum, quam acquisiverit
 mobile velox, hoc ipso .n. quod mobile velox
 eodem tempore plus spatij attingit quam tardum
 in aliquo tandem tempore assequatur et illud
 spatium, quod prius desererat tardum, et quod
 in eodem tempore assecutum est, si .n. spatium

et III
An ex Indivuis componatur Contin. 303

ponatur viginti pedes, et unum mobile duplo
celerius altero consequenter illo tempore, quo tar-
dus pervenit unus pedem, celerius pervenit duos, incipiat
q^o. mobile tardum, tibus hora minutis currere ante
mobile, velox et primo minuto pervenit primam
pedem, altero secunda, tertio tertia, quarto qua-
rta, h^o. quarto minuto velox pervenit duos pedes,
quinto autem mobile tardum quintam pedem, et
velox tertiam ac quartam, sexto tardum erit in
sexto pede, velox et in septo, iam q^o. concurrunt
velox, et tardum, ac deinceps antecedit velox:
similiter ratio et solent Arist. alterum Zenonis ar-
gumentum, quo probat nullum esse motum, esse possibilem,
si continua sit divisibile in infinitum, quicquid enim
sup. magnitudine aliqua movetur, non potest eius alti-
tudinem attingere, nisi prius transierit eius dimidium, neq^{ue}
huius dimidii ultimum attingat, nisi et eius dimidium
prius attingerit, et sic deinceps, cui q^o. dimidia sunt prius
et prius attingenda sunt infinita nullo tempore fi-
nito poterant absolvi, respondet Arist. Philis. 4. 19 et 22,
ac sequentibus infinita dimidia tempore peritas
finito transiri non posse, posse aut. tempore pariter
infinito, atq. tempus, quo fit motus perinde esse in
infinitum proportionaliter divisibile atq. e magni-
tudo sup. qua fit motus, quo et se modo expedit
in libello de lineis infecabilib. id inter alios
articulos Joannis Stapii ubi et in Const. Constans
tensi sese damnatus iste quod dixerit con-
tinuam componi ex indivisibilibus, verba a. articu-
lant ista ex editione anni 1612 linea aliqua
Mathematica continua componitur ex duobus, tribus,

vel quatuor punctis simpliciter finitis, vel tempo-
 est, fuit, vel erit compositus, ex instantibus inae-
 diatis, item nō est possibile, quin tempus et linea
 si sint, taliter componantur, 1^a pars est error nō solus,
 ultima errat circa divinam potestatem: postea subditur
 Conc. hac sancta synodus praedictos articulos et co-
 nū quolibet horum propter decreto reprobat, et condem-
 nat, inhibens omnibus Catholicis, sub anathematis m-
 terminatione, ne de ceteris dictis articulis, aut ipse
 nō aliqui audeant praedicare, loquatūre, quaque-
 libet indicat Conc. nō voluisse hoc definire, cum nō
 videatur pertinere ad fidem, aut bonos mores, sed
 solum supponere ex ipsius sententia doctorū, qui
 tū vivebant, quod est advertit quibusdam videri
 Franciscus Albertus q. hanc objectionem penitus fa-
 cuit aliqno, ut Theologus hoc minime facturus
 si aliquis in eā momenti spe credidisset, et a
 illos, qui continuū conflant ex indivisibilibus
 infinitis omnino non ferit consilia.

*Argumento eo
 quod si dicant
 quod continuū componit
 nō ex indivisibilibus
 sed finitis*

Notatio pro sententia sacrae con-
 gr. qui continuū componant ex indivisibilibus fi-
 nitis sunt aliquot et solennia argumenta, ad
 quae cum contra nos primum militent hic responde-
 debet 1° globus perfecte rotandus tangit planū
 solo puncto uti supra dictū est, si igitur is sup
 plano moveatur, sine q. voluntatione, sine per
 fractionem, tanget omnes partes lineae plane
 sup quā moveatur, et nunquam tū plus tanget quā
 punctū, indivisibile. n. nō est cogitari divisibile
 2° illa linea constabit ex solis punctis, et simile
 argumentū est de cylindro si q. superficie trahatur,

An ex Indivis. continuu compon. 305

sic m. superficiem ex moris conglari posse lineis pro
habis, sed est autem ratio de linea, vel puncto
separato, si moueretur: h. punctus illud globi in solutio
quolibet quidem instanti temporis tangere tantum in
diuisibilem plani, quolibet m. instanti n. hi, nisi indi-
uisibilem presentia, in qualibet a. parte temporis,
qua mouetur, plus tangere, qua punctus, adeoq. par-
tem diuisibilem plani, quia qualibet parte tem-
poris p. partes successiuas spi notis acquirit p-
sentiam et diuisibilem, p. qua adaequari potest diuisi-
bili parti, declarare hoc solent exemplo quopiam,
nam manus u. g. quiescens sup. tabula n. occu-
pat spatium nisi unius palmi, at cu. mouetur occupa-
re potest et decem aut uiginti, n. quidem simul, sed
successiue, imo aia rationalis licet indiuisibilis per
presentiam suam diuisibilem simul potest adaequari
toto corpori, itaq. eius ad propositum argumentum
responsio est, qua negat quod punctus nunquam plus
tangat, qua punctum, cu. in qualibet parte tem-
poris tangat aliquid diuisibilem p. diuisibilem pra-
sentiam, qua successiue acquirit, similiter de et
ad illud de cilindro, de linea item, uel puncto
separato, quod quidem si ita existeret posset non
solu p. potum dicit sed et ab angulo naturaliter
moueri, esto n. posset fortassis ab agente corporeo,
a quo contingi non posset cu. n. sit quantum, quo
parto intelligant aliqui phi. cu. negat L. d. phys.
t. 80. indiuisibile separatum moueri posse. 5. de
struat dicit sola et oia puncta in linea, uel
g. remanere aliquid uel nihil, si nihil ergo

Solutio

punctis solis ante constitit linea, si aliquid q^o
illud erit linea, nullo puncto copulata, quod dicitur
requit. h^o hypothēsis, non esse possibilem, cum n^o
puncta. Sicut de ratione linea, ad hoc, in primo
modo dicitur per se iuxta Aristem l. i. post. c. 4
n^o possunt omnia puncta destitui, quin et destituantur
linea, quae puncta ad sui continuationem
intrinseci possulant, sicut n^o pot^{est} solli anima, q^o
simul homo pereat, similiter fieri et requit
ut ita destituantur solae partes indivisibiles

3^m

linea ut h^o puncta remaneant, et ipsis tamque
partibus indivisibilibus et puncta. tollentur. 3°
praeter omnia puncta, in aliqua linea vel est
alia quaedam entitas, vel non, si n^o, tunc componitur
est mensur^{is} indivisibilibus et habetur intentum,
si sic t^u est linea, atq^{ue} linea nulla datur sine
punctis, q^o contra hypothēsin n^o sunt accepta
omnia puncta.

Solutio

h^o praeter omnia puncta esse
aliquid distinctum, inadequati, quod est linea,
quae puncta quoq^{ue} continet, licet n^o adequati,
sicut et dici pot^{est} praeter animam hominem esse
aliquid distinctum, sed inadequati distinctum, et
cui pot^{est} possit esse homo, sine anima. 4° si h^o h^o
hoc instanti crearet aliquid rationale, ut
immediate post creare aliam, q^o immediate post
sequitur instans, cui et illa creatio coexistat,
quandoquidem, aqua est indivisibilis et prima,
et sic procederet, licet ad animam tertiam,
quarta, quinta, q^o dabantur, in tempore
stantia immediata extra se, componeturq^{ue}
tempus saltem, ex indivisibilibus. Respondet com.,

4^m

Solutio

h^o praeter omnia puncta esse
aliquid distinctum, inadequati, quod est linea,
quae puncta quoq^{ue} continet, licet n^o adequati,
sicut et dici pot^{est} praeter animam hominem esse
aliquid distinctum, sed inadequati distinctum, et
cui pot^{est} possit esse homo, sine anima. 4° si h^o h^o
hoc instanti crearet aliquid rationale, ut
immediate post creare aliam, q^o immediate post
sequitur instans, cui et illa creatio coexistat,
quandoquidem, aqua est indivisibilis et prima,
et sic procederet, licet ad animam tertiam,
quarta, quinta, q^o dabantur, in tempore
stantia immediata extra se, componeturq^{ue}
tempus saltem, ex indivisibilibus. Respondet com.,

plures negant. aut, aliqui tñ et negant conseq.
unde ad probationem dicunt creationes illas
secundam nō coexistunt aucto instanti, sed tempore
divisibili quo fieri pōt licet ipsa sit intrinsece
indivisibilis, nam et anima nostra, earumq; cre-
ationes esto sint indivisibiles, tot tñ iā an. hīs
coexistunt, quot cuilibet in vitā fluxerant,
eodem et modo dicendum ut de annihilatione
immediatē post instantis creationis subsequente,
quod nō implicat p̄ absoluta dēg pōam, interim
hūsmodi creatio nō est proprie p̄ productio,
sed conservatio, nō. n. haberet primū instantis ma-
durationis, neq; tñ est ab aeterno, quia saltem
extinsece capisset et dari posset instans in quo al-
tmo nō fuerit.

Notatio 3 Continuum nō componitur et
ex meris indivisibilibus infinitis ut quidam existimant apud Albertinum et Mend. d. 15. Phys.
n. 43. et 20. qui volunt sic ex infinitis punctis
constare ut q: lineam, ut post quolibet punctū
sequatur aliud quoddam determinatū, sed immedia-
te infinita, atq; ita ex indivisibilibus quidem in-
finitis posse elidere aliquid maius, cui ex singu-
lis aut finitis quantolibet numero sibi invicem
additis nulla surgat quantitas: sed haec opinio
contra: quā nō pugnant quidem demonstratio-
nes Mathematicorum p̄ est admodū singularis, quā
viri tñ alioquin eruditissimi ingenij. etiā fere de-
fendi posse opinati sunt. 2. patitur et difficultas
sententia Arist. de indivisibilitate Continui in infinito
quam ille divisibilitatem admisit, ut compositiones

*Continuum nō
componitur ex
meris indivisibi-
libus infinitis*

ex indivisibilibus fugeret, neq. nisi negant ut
 supra quoq. diximus divisibilitatem Continui
 in infinita. 3° si in tota linea nihil est nisi
 mera puncta, quomodo non possit signatu quolibet
 punctum sequetur immediati et puncti aliquo
 determinatum? 4° indivisibilia sive finita sive
 infinita, ut faciant continuu debent se mutuo
 tangere, ut argumentatur Ariles & Phil. 5. 2.
 sed hoc fieri non potest, nam quae tangunt eorum
 extrema sunt simul indivisibilia n. non habent
 extrema, quod si vero dicas satis esse quod ipsa
 non per sua extrema, sed seipsas tangant inter se,
 tum neq. sic fieri posse, ut continuu ex illis con-
 gat Ariles porro probat, vel non se tangant
 se tota, vel non, si primum, tunc omnia indivisibilia
 isti ponantur infinita non occupant maiorem
 locum, quam singula eorum, cum videretur se
 penetrant, neq. ullas habeant partes, quae ultra
 contactum extant, quae autem, adeoq. unicuique haec
 indivisibile, si secundum 4° habent partem, et
 partem, primum non sunt indivisibilia, sed divi-
 sibilia, quod dici nequit.

Non componunt
 continuum ex
 indivisibilibus
 nisi si in agno
 scuntur puncta
 vel numerum
 punctorum.

Notatio qui componere volunt continuu
 ex indivisibilibus infinitis. 1° non agnoscunt deter-
 minatu numeru punctoru, sed in quolibet na-
 ture, vel minore continuo et infinitatem ma-
 iore vel minore punctoru statuunt, quos etiam
 statuere de Ariles, qui praeter infinita parts
 admittit adhuc infinitas partes proportionales,
 si dicas in punctis linea dari primum et ul-
 timu 4° non esse infinita synkategorematicu, ne-
 gant consequent. sicut et Ariles debet negare:
 si porro dicas totam lineam esse finitam

An ex meris Indivis, fiat Continuum, 309

q^o n^o habere puncta syn^o rategorematicā infi
nita, negant itidem consequentia, sicut et
Aristes debet, et licet infinita puncta addita
faciant maius, tñ n^o faciunt infinitē maius,
sicut et partes proportionales infinitē faciūt
magnitudinē aliquam infinitā, quod si etiam
ultimo puncto lineae, quae ex infinitis conflata
addideris aliud punctum, et sic successivē se
cundū, tertiu, quartū, penetrabunt quidem
se se, n^o a. penetrabunt si simul addantur infi
nita. 5° dicunt ut supra iam indicavimus in
lineā partē unū punctū n^o posse aliā immedia
tū assignari, sed mox infinita consequi, inter q^o
et infinitatem nullū primū, aut proximū
neg^o hoc debere videri mirabile, cū idē dicitur
dicitur sit in sententiā Aristis tū de Indivisibilib^o
tū de partibus proportionalibus. 5° sicut partes
proportionales infinita faciūt lineā, ita etiam
dici debet de punctis infinitis, n^o autem
de finitis, ~~per~~ cur porro infinita faciunt exten
sionē n^o item infinita colligendū esse op^o posterio
ri cū videamus de facto quare u. g. lineam
in infinitū esse divisibilem adeoq^o habere par
tes infinitas, sed hoc de istā sententiā suffi
ciant, quae sane, cū n^o solvat difficultates in
sententiā Aristis occurrentes cur pro illā
teneatur, et quomodo credibile est infinita
puncta se n^o penetrare, et finita penetrare,
cū sint eiusdem naturae, et infinitas, sive
multitudo n^o videatur addere impenetrabi
litatem.

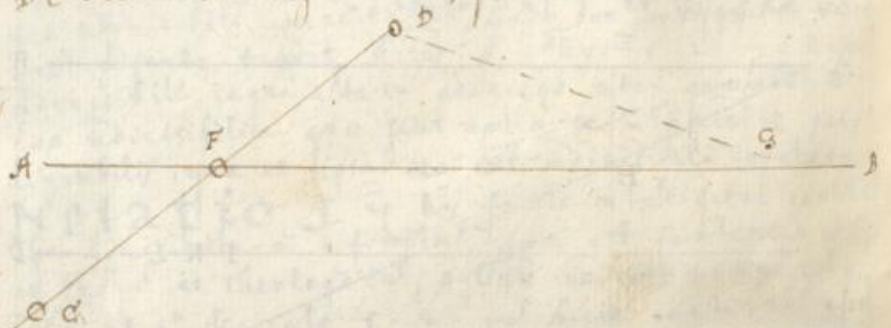
et III An ex meris Indivis, fiat Continuum, 311

sumpto in illis puncto quolibet erigatur linea p^{er}pendicularis EF, deinceps deinde recta AG se^{er}ans p^{er}pendicularem in H, onq^{ue} deinceps moveatur continuo sup^{er} linea CD ad puncta I, K, L semper q^{ui} abscondat particulam aliquam ex p^{er}pendiculari EF, aut igitur semp^{er} aliquid restabit ex EF abs^{con}ditand^{um} nisi movetur AG sup^{er} parallela p^{er} C^{um} neq^{ue} in infinito et habetur intentio de divisibili^{bus} l^{ineis} continue, aut aliq^{ui} nihil amplius restabit, adeoq^{ue} recta AG attingit et transit puncto E, et tunc dua recta videlicet AG et AB habebunt idem loc^{um} segmentu^m AE, quod demonstrat Proclus fieri n^{on} posse, et Clavius I. I. in Euclid.

que sane demonstratio procedit n^{on} solum de lineis abstracte sumptis, verum et si p^{er} lineas saltem p^{er} ad^uer^{sa} l^{ineas} separata^s quantitatis in se sibi plane ratio dictaverit eodem prorsus modo se se res habenturam. Cetera adinvenimus huius demonstrationis, quod paradoxu^m aliq^{ui} videri queat, sed ad divisibilitatem h^{uius} continui facit q^{ui} duabus rectis, q^{ui} semp^{er} magis ac magis sibi propinqua fiunt, et tunc

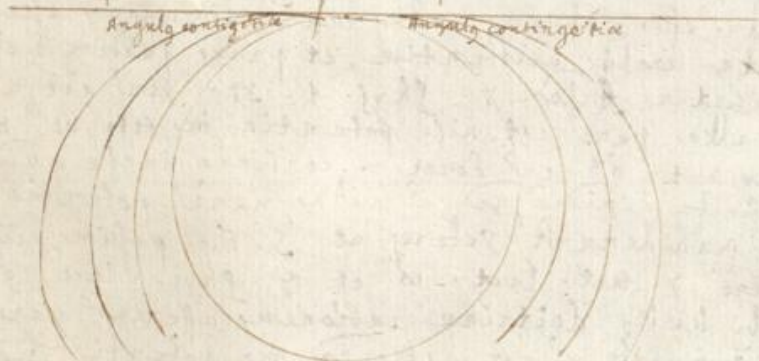
nusquam concurrant, ut n. linea recta AB in n.
 finito procurrans, vel hoc stylus, sine centro
 aliquo. figu^r C ad quod moveatur altera linea
 recta DE sit infinita ita tñ ut ipsa in motu
 a centro C nunquam declinet, et punctu^m ipsius
 F semp feratur in recta AB, sic igitur iⁿ flapsu
 puncti D quod est in linea DE relinquetur linea
 DC qua magis semp ac magis accedat ad lineam
 AB cui^m BF efficiat semp minore^m et minorem
 angulu^m et tñ nunquam cu^m illa concurrat, si n.
 concurrat aliqu^m habebunt duae lineae AB et
 DE idem loci segmentu^m, quod est contra procl^u

Notatio Σ Jametsi Quantitas est in infi-
 nitu^m divisibilis, tñ n^o quolibet modo, ut docent et
 demonstrant Mathematici de angulo contingente,
 is n. angulus n^o pot^{est} dividi q^{ue} linea^m recta^m, et videtur
 est apud Claviu^m l. 3. Euclid. prop. 16. ne detur
 angulus acutus minor angulo contingente, p^{er} tran-
 sitione^m q^{ue} lineae curvatas, alia^m scilicet, aliaq^{ue} peri-

An ex meris In diu fiat Contin. 333

pharias maioris, et maioris circularum in infinitis,
 si igitur linea illa recta, quae cum tangente angulo
 acuto conficiens cadit intra ipsius circuli intelligatur
 circa partem contactus immotus moveri usque dum
 in tangente incidat transibit illa quidem per
 oia spatia intermedia, lineis rectis comprehensibilia
 sed nunquam tamen spatia quod sit aequalis angulo con-
 tingentia, ut pote quod ex altera parte linea
 curvata clauditur, cui recta linea sine nullam
 divisibilem partem coequari potest

curvata porro dicitur parva in numero non posse infinite
 dividi quod nec parva in quantitate negatur pari-
 tas numerus enim ex unitatibus constituitur, quae
 in ratione formali non sunt quod divisibile in ali-
 se minores, et item parva in hoc non componitur ex
 unitatibus, sed ex partibus, quae in minores dividi
 semper queunt, ut et docet Ailes in libro de lineis
 indivisibilibus.

Notatio 3 quaeritur hic cum contrariis Quae ite-
 in semper divisibilia dividendi queat utrum partes
 illae ex quibus componitur sunt partes actus?

Solutio

sed videtur esse questio de nomine, quid sit dicitur
 huius pars actu. In actu duplex est actus, unus exi-
 stentiae realis, cui opponitur illud ens in potestate,
 quod extra causas suas nondum positum nullam
 adhuc a parte rei habet entitatem, alter est actus
 realis divisionis ab alio, sive actus totalitatis,
 ut appellant, cui opponitur ens, quod cum altero
 realiter adhuc unitum sit ab eo dividendum, licet a
 parte rei extra causas suas iam sit positum, iam
 igitur ad questionem huius partes in continuo
 non esse quidem actu realis divisionis, esse tamen
 actu realis existentiae, et prius quidem helle
 videtur Aristoteles 7. Phys. 1. 39. cum ait, neque
 enim ulla pars est nisi potentia in toto, et 8.
 Phys. 1. 28. cum docet in continuo inesse quidem
 infinita dimidia, sed non actu, verum potentia quod
 et tradiderunt veteres et S. Th. passim, primum
 vero 7. Met. sect. 10 et 4. Phys. lect. 9.
 ubi huius doctrinae rationem afferens, pars in
 toto non est actu, sed in potentia, magis
 in continuo, sic enim aliquid ens est sicut et unum
 et a. est, quod est in se indivisibile et ab alijs
 divisibile, pars a. ut est in toto non est divisibile in
 actu, sed in potentia tamen, unde non est actu
 ens, neque una, sed in potentia tamen. Ex quo probatur
 et quod quoniam sic partes indivisibiles sunt, ipsae non
 sunt nisi in parte incompleta, unum ens simpliciter
 et completum constituentia, posterior a. illud unde
 constare potest, quia partes totum actualiter existens
 puta continuum componunt, et in eo actualiter in-
 cluduntur, quod et indicat Aristoteles cum ait quod
 esse indivisibile in ea, quae insunt, quae quidem ipsae

An ex meris Indiu. fiat Contin 335

famez ante divisionem. unu' daturat constituebant
ita tñ qd habebant, ut quidquid post divisione non est
identice idem. cu' altero sit ante divisione n' fuerit,
ut Philus quoq; tradit, Philus t. 17. cu' partes in
continuo n' esse unu' inter se ex eo probat, quod aliqui
continuo esse indivisibile, quod vero hic est de partib;
dictu' dicit et p' de indivisibilibus, qae eodem modo
actu vel potentia sunt in continuo, sic ergo intelligen-
das quoq; erit Aris. cu' 3 Met. t. 17. negat puncta
lineas, sicut superficies fieri vel corrumpi s' actum.
videlicet entitatis et ibide' tñ concedit ea in divisione
fieri, et in continuatione corrumpti, puta s' actum.
totalitatis madagratu' saltem, in divisione cri-
fiant tota in continuatione a. n' manent. Sed dices Obectio
si partes saltem quo ad actu' existentia sunt in
continuo, requiritur dari in finitu' actu, si namq;
continuum in omnem sui partem esse divisam
daretur absq; dubio in finitu' actu, q' et nunc
de facto est, quia tunc n' existeret plus Entita-
tis, quod nunc existat, cu' p' divisione nihil pro-
ducatur, sed vero dantat inter partes ut
supra diximus dissolvatur. R' neg: sequelam. Solutio
ad probationem dicitur eo capu' n' plus Entita-
tis futurum, quo ad molem, plus tñ futurum quo
ad numerum, nam omnes illae partes Entitativa
nunc sunt unu' Continuum, et nulla' faciunt nu-
meru', cu' ad ea requiratur actualis discretio
partiu'; instabilis si daretur linea quaedam actu
in finita. tñ illa haberet actuales partes numero
in finitas, et tñ n' esset actualis discretio, seu di-
visio, nulla. n' pars ab altera divisã q' in propo-
sito quoq; n' requiritur ad in finitas partes propor-
tionales divisio ista actualis R' negando ante

n. n. in hoc distinguitur infinitum continuu' (ate
 gorematicu' a synecategorematico. de quibus
 paulo post. I quod illud habeat infinitatem numeri
 actualis in suis partibus, hoc a. finitatem, sed
 potius in hoc quod cu' utrobique, sit numerus solus
 potentialis, partes tamen, quae pnt priores numero
 illud conflare sint aequales cuilibet determinata
 magnitudini, n. a. quae posteriorem. sed iterum
 instabilis est talis saltem distinctio partiu', seu
 ut quidam nominant metaphysica p quae vera
 est dicere hoc pars n. est hoc q. saltem de illa
 loquendo distinctione, erit numerus infinitus par
 tiu', sed licet hoc ipso, quod dicatur hoc pars
 n. est hoc fiat divisio saltem p designationem,
 pmissa tamen antecedente negatur consequentia,
 quia ad numeru' veru', et realem requiritur actu
 alis divisio partiu' promdeq; ad numeru' infinitu'
 et divisio infinita, item quia illa ipsa partes
 proportionales n. sunt distinctae a partibus certis
 et determinatis eiusdem magnitudinis, quae fi
 nita sunt; alij tñ concedunt in continuo esse par
 tes infinitas actu indivisibilia in finita actu, a no
 nes et relationes infinitas actu, sed haec de istis
 sufficiant, ne quod n. illepide moneat mend. d. 15
 n. 25. infinita huiusmodi partes dolores tibi pariat
 infinitas.

SECTIO IV.

Utrum dari possit Infinita
 Quantitas?

An detur Quantitas Infinita? 357

Quantitas hic accipitur tu' pro Continua tu' pro
discreta do. qd' et' querit Ailes in 3. Phys. ^{queritur an}
utrum infinita dari queat, et quidem in Corporibus ^{infinita dari}
physicis ac sensibilibus, ut ipse testatur. t. 34. et ^{queat vel na}
manifestius t. 39. aliocnat' queri pot' de infinito ^{turaliter vel}
s'm essentia', de infinito item s'm intensione, et alijs, ^{supraalter}
quar' qua' eo dicendis constabit de illis proportionaliter
idem esse sentienda, quod de infinito Quantitativo,
nisi quod infinitus actu s'm essentia' de facto detur,
trivis videlicet Op. max. in hac porro sectione ex
plicabimus utrum dari possit infinitus in Quantitate
vel naturaliter, vel saltim supraalter.

Conclusio I. Infinitus actu quoad finita ^{Infinitus actu}
tenet, vel Continuum, vel discretus naturaliter ^{naturaliter dari}
dari non pot', pot' t'n dari naturaliter infinitus in p'ia, ^{si potest, quod}
ita Ailes l. 3. Phys. prior' partem conclusionis ^{nisi in p'ia pot'}
varie ipse probat a t. 35 usq. ad t. 55. sed optime
patet e' conclusione sequenti, posterior. pars hac
ead' ratione probatur, quia continua ratione eadem. ^{pro parte}
Quantitativ' et nra est divisibile in partes proportionales ^{posterior}
sine ullo termino numeri, et cu' id quod ex uno dicitur,
addi vel continuari cu' altero possit et' et' continuu
augmentabile in infinitum, unde et constat multitu
dinem sine numero semp' maiores fieri posse, h'ic
a. intelligi n' debet quod quantitas viribus reals
et corporeis agentis ita continuo dividi de facto
queat (dabitur n. deniq. tu' parva Entitas, ut
a nullo corpore naturaliter sit partibilis) sed quia
naturaliter datur eiusmodi magnitudo cui non
repugnat ut ab Angelo saltem, vel a deo dividat
in infinitum n' in om' ea divisione perveniat ad
partes ultimas, siquidem vel indivisibiles essent, vel

An detur Quantitas Infinita? 359

sit n. exempl. gr. lignu' aliquod quindcim digitoru'
geometricè igitur aufero primam partem. o. et o.
digitorum, tam. quatuor digitoru', tu' dequ' deniq.
unias, et nihil amplius ex ligno supabit; arithme-
ticè uero aufero primam partem quinq. digitoru',
deinde quatuor, tu' tria, postea duo, tu' unias,
et it' exhaustu' erit lignu', tametsi partes fuerint
proportionaliter minores, itaq. (ut in compendio res
dicatur) instituenda est diuisio p. partes propo-
tionales, n' ut ipsa partes inter se habeant certam
proportionem, sed ut qualibet comparatè cu' suis
totis proximis seruent eandem. proportionem, quam
seruant. priores cu' suis, ut si 1^a pars fuerit de
media sui totius in 1^a diuisione. sit et in secunda
diuisione 1^a pars dimidia sui totius, et sic deinceps.
Quod si uero appositio, uel continuatio fiat istaru'
dispartit. partium, quæ a priori aliquo continuo fue-
rint resita n' euadet sane ex illa appositione
maior quæda' Quantitas, quam in principio fue-
rit illa ipsa cuius diuisio facta est, tametsi p.
æternitatem continuetur appositio, imo semper
adhuc erit minor Quantitas, cuiquæ n. totum
ad eius magnitudinem accedet totus n. q. palmus,
q. continuo recatur, et aliquid illius relinquitur,
causa ad intelligentiâ data conclusionis, quæ
dæ sunt hic porro applicanda sit igitur

Notatio I Infinitu' n' uno modo sumitur
ab Arist. 1^a 3. Phys. 1. 34. duplex fore cer-
ritur acceptio, una est negativa, altera pri-
uatiua, infinitu' negativu' est, quod est impossi-
le transire, siue quod sui transitus fines n' h't
ex eo quod n' sit actu habere fines, ut punctum,

Infinitu'
alio negati-
u' aliud
privatiu'.

An detur Quantitas Infinita ? 323

obliquo. explicatur in Star synecategorematis u: q: divisibile in infinitum, unde et dicitur linea e divisibilis in infinitum, sed id duplicis huius infi niti descriptione apignemus, pro qua re sit

Notatio 2. Infinitum in potentia est ^{Infinitum in} est infinitum ^{pot quod e infi} iuxta Ailem at semp aliud atq; aliud ^{nitudo semp ali} accipiatur, et acceptum quidem semp finitum sit, sed ad atq; semp alterum, atq; alterum, unde debet cuimodi in fini tum in id, quod actu est esse finitum, quo ad alia u. que restant nullum habere terminum, que ipsa prioribus existantibus, uel nondum existant omnino, ut fit in tempore et motu, uel saltem, in eo modo, quo prioribus ad iudicatur, ut fit in partibus continui, ante divisionem indiseretis, duplicem igitur monet esse potentiam philosophus cit. sept. 57. una quidem, que complete perfici, et totum actu suum simul habere potest huiusmodi potentia est huius u: q: aris, ut fiat scaturio Casaris, que tamen non fit potentia finitum, altera uero que nunquam totum actum simul habeat, sed eius sustinet partem unam post alteram, sicut de dies esse, aut ludi Olympici, qui heri u: q: erant in potentia, hodie autem in actu rediguntur non ita tamen rediguntur, ut uerum sit dicere in aliquo instanti temporis totos existere, sed aliquam partem existente, alia superuenit, hinc refutat filii ueteres t. 62. quod infinitum definiuerint id cuius nihil est extra, si n. nihil est extra q. fine habet ac terminum intra: que omnia continentur, proindeq; non e infinitum, sed potius perfectum, perfectum n. dicitur a Graecis τελειον s. finitum a τέλος quod est finis, illud itaq; potius erit infinitum, ut ait t. 63

cuius in Quantitatem accipientibus, & de Infinito
 n. ut diximus Quantitatis agit? semper aliqd
 extra accipe est

Notatio 3. Infinitus actu recte videtur
 describi posse id, quod n. h. fine, aut termino
 in partibus, cuiusq. determinata magnitudinis,
 vel multitudinis equalibus, quae vel simul actu
 existant si sit infinitus permanens, vel saltem de
 facto aliqui extiterint, si sit infinitus successivus,
 itaq. finem habere n. debet huiusmodi infinitum
 aliquando n. datur. in asere u. g. quopiam, siue
 lamina duos vel tres palmos longa et unam
 lata, linea quaedam transversis ductibus continua
 quae constat partibus palmaribus (aut maiori
 et magnitudine sumptis) actu existentibus,
 neq. inter se communicantibus, pluribus omni de
 terminato numero, quae si idcirco infinita n. est,
 quia omnes intermedia partes habent finem puta
 palmarum duas partes, una in summo, et altera in
 infimo. laminae, similis est ratio si dicas dari
 in cylindro linea spirale infinite longa, quae
 a puncto u. g. aliquo p. traniri nunquam possit,
 potius n. punctum moveri p. linea, quae semp.
 dividere cogitur. (sancti. revera n. dividit)
 partes proportionales

Geomet.

Arithm.

An detur Quantitas Infinita? 323

Corinth. 1. 5. *Phy.* c. 8. q. 1. a. 1. et alij statunt
in infinito partes aequales uni certa, et nō communican-
tes, ac p̄ priores quādam particulas excludunt partes
proportionales continui, quāquolibet assignato numero sunt
plures, et eē aequales, cui ex illis quolibet adhuc divi di
possit in duas, unde numerus emerget maior quolibet
assignato partiū tū minorū, et minorū, quā fuerint par-
tes numeri prioris, proindeq; uni certa nō aequalia, p̄
posteriori a. particula excludant cuiuslibet ut con-
tinui partes itidem proportionales innumerabiles, et uni-
certe magnitudini, puta palmari aequales, sed inter se
tamen communicantes, ut in ligno bipalmari prius
u. q. palmum compositū ex medietate posteriore
prioris palmi, et prioris posterioris, atq; ita deinceps
in infinitū, si quatuor deat partibus ex priore palmo
ablati tantum addideris ex secundo, semp. n. erit
palmus quidam, sed cui primo, ac secundo communicat,
cui tū ex partibus entis actu infiniti debeat esse
qualibet totaliter extra aliam, sed nō nō esse suffi-
ciens ista Corintheis descriptis, quā sequeretur
lineam illam in lamina duorum vel trium palmorum
(de quā supra) esse infinita actu, sunt enim
actu saltem entitatis simul existentis partes
infinita aequales uni certa, puta parti, sive
linea palmari, et inter se nō communicantes, cum
qualibet diversarum partes superficies connectat, item
quāquolibet angulus rectilineus continet actu
innumerabiles partes angularū rectilineorum,
in quas est proportionaliter divisibilis, q̄ sunt
aequales (imo et maiores) uni certa magni-
tudini anguli contingentia quantumlibet is
sit magnus, p̄ n. ad lineas cuiuslibet anguli

An detur Quantitas Infinita? 325

Notatio 4 Infinita admiserunt Veteres ^{Infinitum ad miserunt Vete}
 Philosophi, quinque potissimum rationibus moviti, quas ^{posse & ratios}
 refert Ailes L. 3. Phys. t. 31. et 32 refutat
 a. t. 70. 71. 73. 1^a igitur ita sanserunt, quia tem-
 pus est infinitum, quippe carens principio, seu fuerit
 ab aeterno (ut est per Ailes opinatus) et caritudo
 sine. Ex ep. Ailes sententia motus et tempus esse quod
 infinita sed ita ut non habeant partes permanentes
 et simul existentes, ut proinde sui ipsius non sine sim-
 pliciter actu infinita, licet aliquo partes quod
 libertate Quantitate sine ullo termino, id de facto ex-
 stiterint, hoc tamen Ailes suppositio falsa est, contra
 non apud Christianos motus, et tempus ab aeterno non
 fuisse, quod si vero fuisse sponte sane de facto
 a parte rei infinitum, actu non quidem manens,
 sed necessarium. 2^a quia continuus est divisibile in
 infinitum, et alioquin et demonstrationes Mathematicorum
 non subsisterent, ut, pote supponentes infinitum, sic produci
 volunt, linea n. q. aliqua in infinitum, sic Euclid. l.
 1. prop. 11. docet ad data rectam lineam infinitam
 a dato extra ea parte perpendiculari ducere, respondet
 Ailes continua non esse divisibile actu sed potentia, Ma-
 thematicos a. et non esse exigere, quod ut linea aliqua
 sit infinita potestate, uti scilicet longius, longiusque
 produci queat, esto sic producta semper sit actu finita.
 3^a quia perpetua est generatio, et corruptio rerum, hoc a
 fieri non posset nisi materia esset infinita, tot enim particu-
 lis callatis vel privis abstracta esset, vel denique
 certe absumeretur. & sufficere quod corruptio a prius
 sit generatio alterius, dummodo subiectum, et materia
 sit incorruptibilis, et infinitum partem atque divisibile
 sicuti est. 4^a omne corpus finitum debet terminari, hoc
 est ut exponit Veteres ab alio tangi, contra illud conti-

1^a

2^a

3^a

4^a

An detur Quantitas Infinita? 327

Ferrariensis, Greg. de Valentia, Murcia, Subij, Corimb, Sererij, et aliorum plurimorum, ratio a. ^{pro se impli} ^{entia contra} ^{duktionis}

desamitur ex implicata contradictione, de qua paulo post. Ad hanc igitur concl. intelligenda sit
Notatio I cuius dicitur aliquid per potentiam fieri, sive dari non posse nisi est ita intelligendum quasi in se visus aliqua desint ad quod quodammodo produci quoquo modo possit, sed quia in ipso obiecto talis includitur contradictio, ut hoc ipso quod factum est, non est factum, sicut si omnibus visus subquaque facultibus nihil audias, vel nulla res presentia nihil videas, vel hoc in te, vel illa audiendi, vel ex parte impotentiam demonstrant, sed defectu obiectorum, unde et dici magis reverenter nonnulli putant aliquid non esse factibile, quia deus aliquid non potest per potentiam facere, distinguere a. solent in se duplici modo, et quando potentia ordinaria (quae et ordinata) aliquid vocant, quae nimirum exequitur ordinem a divina sapientia id constitutum, altera dicitur absoluta, illa quae abstracta ab ordine, illo divina sapientia consideratur, tunc in ordine ad obiectum proprium, quod est omne id, quod non implicat contradictionem, per hanc vero potentiam si quis faciat deus faciet illud ex decreto voluntatis suae, et quomodo adhuc a. S. Th. nominaretur potentia ordinaria, sed ex decreto si procedente non sui legem communem, sui sui extra ordinaria, ut si quem damnatum ex inferis eucerat, quam de causa est extraordinaria, et absoluta. ^{pro se} ^{ordinaria} ^{absoluta}
Ipsam appellavit Scotus, quae et vicia sacre, rapine, usurpata, est appellatio

Notatio II argumenta nostra sententia cateratim, utinam quidem educi possunt, et solent a quibusdam, sed hanc facere potiora videtur. ^{pluridari} ^{in fructum} ^{supra actionem}

actu sit q^o linea quada^m ab hoc parito A in infiⁿ
 tu^m producta versus orientem hoc a. postea mox
 atur in occidentem p^{er} spatia^m aries u: g^o palmi, et
 q^o linea, et infinita actu ex hypothesi, et finita, quia
 habet utriusq^{ue} terminu^m sua^m longitudini^m, hinc q^odem
 paritu^m; illud A inde vero punctu^m aliud, quod est
 propinqua^m spatia^m palmari p^{er} motu^m a parte orientali
 deperat^o in motu, namq^{ue} locali q^o ex una parte spatij
 acquiritur, t^{er} ex altera deseritur, quod si ad eun^{dem}
 tap^oda^m hanc contradictione^m neges eia^m motu^m lineam
 et p^{er} potentia^m s^{ed} absoluta^m motu^m recto pronueri posse
 rectius plane negaturus videaris eia^m motu^m lineam
 esse possibile^m q^o a. hoc argumetu^m est procedere, si
 pro linea illa ponatur infinita aliqua superficie,
 aut infinitu^m corpus. 2° si possibile^m est infinitu^m actu
 educatur ab aliqua parito A (quod quide^m poni
 potest et quodlibet in aliqua u: g^o superficie^m infinita)
 dua^m recta^m in infinitu^m, qua^m faciant angulum
 qualemcu^mq^{ue}, sine rectu^m scilicet sine obtusu^m, sine
 re^{cto}tu^m. q^o distantia^m ex transverso intercepta
 inter lineas illas infinitas erit itidem infinita
 actu et n^{on} erit, quod implicat, n^{on} erit, q^o utriusq^{ue}
 clauditur lineis illis duabus lateralibus angulu^m
 continentibus, erit a. q^o hoc ipso^m demonstra^m ut
 Mathematici, uti videte^m est apud Clariss^{im} in solis
 propositionis 28. l. 1. Euclid, neq^{ue} hic dicas spa^m
 tui^m illud interiectu^m esse distans^{em} finitu^m, sic n^{on}
 ephauriretur p^{er} lineam transuersa^m finitam,
 uel q^o linea illa tangit laterales, uel n^{on} tangit,
 si non q^o n^{on} ephauriret tota^m distantia^m inter li^{neas}
 neas laterales contra hypothesim, si tangit q^o
 uel in extremitate laterali^m, uel intra, p^{er} intra,
 quia sic n^{on} est accepta distantia^m linearu^m infinite

An detur Quantitas Infinita? 329

prodeberem, nō est in extremitate, quā sic linea
 illa nō erit infinita, nulli a. nō videtur valere hic
 in eorum responsio, qui dicunt lineas illas transire
 in illud spatium respectum esse quidem infinitum, sed
 nō contineri intra lineas laterales, sed eadem
 secare, et porro in infinitum excurrere, nō et gra-
 tis hoc dici videtur, et distantia intra illas laterales
 contenta solus quaeritur. 3° si sint homines numero
 infiniti, quorum quilibet habeat unum aureum, sequitur
 ex illis quemlibet habere posse decem aureos, nullo tū-
 dem producto, conijciant n. singuli homines aureos
 suos in unum cumulum, et recipiat quilibet decem, vel 9°
 cumulus ille sufficiet ad recipiendos decem, vel nō, si
 sufficiet habeatur intentus, si nō, tū nō erit cumulus
 infinitus, infinitus n. numerus exhauriri nō potest,
 ad hoc argumentum nemini sero placere potest responsio
 Corinthis. qui dicunt quolibet ex infinitis hominibus posse
 ex illo cumulo recipere decem aureos, alij vero respondent
 unum infinitum posse esse, nō alio, promittunt
 nō numerus infinitus exhauriri posse a maiore,
 ut si cogitetur ex aureis illis infinitis accipi a
 quolibet hominum infinitorum utriusque simul manuum duos,
 quos plures. Sed cum quilibet numerus finitus sive summi-
 di est et binarius vel denarius aureorum continetur
 in quolibet infinito infinites, et absque ullo prohi-
 bito termino usque hic apparet, quomodo possit exhar-
 riri a quolibet et infinitam multitudinem, ubi nō
 exhaurietur, ibi et terminabitur, exhauriri n. est
 nihil ultra continere eorum, quae sunt habita, adeoque
 terminus accipiet ille numerus aureorum, sive deinde
 ab ente finito, sive ab infinito imponatur, n. n. idem
 co. (inquunt aliqui) quia creatura terminum
 accipit, sua essentia ab ente infinito per essentiam
 ipsa etiam non finitur et terminatur in essentia

3°

praeterea de ratione infinite in magnitudine, ut
 esse, ut sim eam saltem extensionem. In qua est
 infinitus occupet omnes locos, et imaginarius, q.
 idem quoq. dicens erit de infinito in multitudine,
 nam si sint infiniti homines, et infinita consequenter
 capita, facient ea capita infinita extensiones in
 ordine ad locos, adeoq. om. et imaginarius spatia occupa-
 bunt, quo tñ plus n. possunt occupare ipsimet soli
 infiniti homines, n. n. intelligi p. maius ab illis
 imaginarius spatia repleri, sed quidquid p. imagi-
 natione adju. p. iam. capita compleverit, ut pote
 occupantia omnes illi locos, imaginarius, sed de
 si dari queat unus infinitus maior, altero applicetur
 q. minoris linea u. q. infinita maior, et id quod
 exciditur minor abscondatur a maiore tunc q. ter-
 qua antea erat maior erit adhuc infinita, ut pote
 alteri infinita aequalis, et n. erit infinita, ut
 pote et hinc terminata, et illinc, lineo quidem
 in puncto u. q. A, illinc a. quia n. ultra ter-
 dit, quod illud ubi abscissus est excessus, neq. ul-
 terius illi locos, quem excessus occupat iam
 implet. 2. si dari sit magnitudo aliqua, aut
 multitudo infinita acta, sed sit deus sine abso-
 lute, sine in certo saltem genere simul facere
 omnia possibilis, puta omnes creaturas, vel
 saltem omnia animalia omnes arbores, quid
 n. obstat deo si n. actualis infinitas? sed
 consequens dici requirit, sic n. sequeretur deum
 sine absolute, sine in certo saltem genere
 nihil posse praeterea facere, adeoq. ipsius poten-
 tia esse quodam modo exhaustam. Quod quidem
 posset fore tunc n. defectu potentia, sed obicit,

7.

comprehensivè cognosci posset, quod n̄ est dicendum,
 cur n̄. p̄. s̄. in comprehensibilis dicatur causam
 in theologia assignant quia n̄. p̄. cognosci, qm̄
 cognoscibilis, est a. cognoscibilis infinite, v̄. cogni-
 tione infinite p̄. facta, atq̄. hoc ratio exposito iam
 casu. n̄. valet, quo n̄. p̄. factas est et intensas
 lumen glorie, hoc perfectius cognoscitur p̄. s̄. q̄. si sit
 intensum infinite, cognoscitur s̄. p̄. s̄. p̄. illud infi-
 nite q̄. cognoscitur quantum est cognoscibilis, n̄. enim
 est magis cognoscibilis, quā infinite, respondent hic
 quidem n̄. cognitu' v̄. omnes gradus, qui continentur
 in s̄. eminenter, sed n̄. apparet quomodo n̄. illi
 quoq̄. cognoscendis sufficiant infiniti gradus in
 transponis in lumine glorie, alioquin. ubi gradus
 istius luminis deficient, ibi et terminabuntur,

sentis contraaleq̄. n̄. recte infiniti esse antea supponebantur
 n̄. docet d̄.
 sup̄. h̄. sup̄.
 hallitō.
 p̄. s̄. p̄.

Notatio 3. Alteram sententiam q̄. affirmat
 dari posse supernaturaliter infinitu' acta sequuntur
 Nominales, sicut et Vasq. mendos. cu' alijs et proba-
 bitem. censent. Conim. et Pererias, h̄. autem n̄.
 levia quoq̄. argumenta q̄. potentia p̄. s̄. infinite
 q̄. p̄. esse facere infinitu' quo n̄. maior e potentia
 hoc ipsi maior effectus respondeat, q̄. si potentia
 sit infinita actu, poterit et effectus eius esse infi-
 tus actu. h̄. neg. conseq. ad probationem. dicitur
 imprimis etiam si maior effectus respondeat maiori
 potentia n̄. tamen esse necessaria. ut sit illi a qua-
 lis, praesertim a. si agens sit aequivoqu', qui
 repugnat ut habeat effectu' sibi aequalem, s̄. s̄.
 a. quilibet efficiens est necessario agens aequivo-
 qu', nec p̄. oio esse univoqu', aliq̄. n̄. posset facere
 aliud s̄. s̄.; deinde dicitur effectus non debere e

omnes illae collectiones & novae unius collectionis possi-
 biles concipi, ac prout et particula illa Omnis
 nō potest applicari ita infinito et in potentia ut pro
 una dantur atque possibili collectione, sumatur quod
 est in illo infinito in infinitum possibile, excludendo
 alterius possibilitatem, cui talis collectio non sit
 possibilis. Quod hoc vero, non sequitur de potentia
 successive ampliore esse, sine maiore, quod sit in
 hoc instanti, sicut non in hoc instanti, nō efficiet
 infinitum actu, sed quaecumque ex collectionibus possibi-
 libus huiusmodi sumpta, ita est successive, et per ipsam
 adeo aeternitatem, nūquam efficiet infinitum actu,
 sed ex omnibus multitudinibus possibilibus, una idem
 fidem aliquam finitam. Deus saltem deus in hoc
 instanti potest facere quod potest facere in hoc instanti,
 at si illud faciat erit infinitum actu, quolibet
 in finito poterat facere maius quod per se dicitur
 quando maiore si sensus sit deus in determinate
 posse aliquam multitudinem facere, quod potest facere,
 secundum omnia, quae requiruntur ad producendum
 sic concessa maiore, negatur minor, et consequen-
 tia, si a sensus sit deus posse determinate fa-
 cere, iam tantam multitudinem, at maiorem pro
 eodem instanti facere, nō possit, sic concessa
 minore, negatur maior, et consequentia, cuius
 deus quolibet instanti possit facere infinitum in potentia,
 in eo a nulla sit determinata multitudo, quā
 nō sit alia maior, nō potest deus ullam ita magis
 producere, quam possit, aut poterit in eodem instanti
 producere maiorem. Sicut item si deus aliquid
 in determinate faceret tunc, quod potest, quantum

50.

Solutio.

alia

de iudicare potest 50. deus cognoscit infinita acta
 quod potest et illud producere, scientia namque et
 potentia deus sibi quasi coquantur, potest autem
 antecedens, quia cogitationes beatorum ac
 damnatorum licet a parte rei per aeternitatem
 alias post alias sit futura, tamen iam de facto si-
 mul omnes cognoscuntur a deo, ut a. ita co-
 gnascuntur, non potest esse infinita in potentia,
 si non ita simul episterent a parte rei, sicut simul
 cognoscuntur essent infinita actu. Ex imprimis
 prius antecedente negando consequentia cogno-
 scit non deus etiam privationes, negationes, et
 peccata, neque tamen illa potest efficere, pares autem
 nihilominus sunt scientia deus et potentia, sicut
 non scientia intelligit omne intelligibile, ita potest
 potest facere omne factibile, esto plura sint intelligibi-
 lia, quam factibilia, dixerim enim mita quod dicunt
 esse ex parte obiecti, quod plura sint intelligibilia
 quam factibilia, sicut si plures essent soni, quam
 colores, plura posset audiri, quam videri, nequidem
 tamen potentia videndi esset minor quam potentia au-
 diendi. Ex deinde neg. aut, ad probationem distingui-
 tur id, quod assumitur, cogitationes illas beatorum
 seu damnatorum simul cognosci a deo, si non simul
 intelligatur. se. hinc ex parte cognitionis conceditur
 si ex parte obiecti, negatur. ex priore. a. membro
 non conuenitur, quod potest sunt in esse reale infinita
 syncretice categoratice, sicut in esse cognita in mente
 derivata infinita categoratice, cuius cognitio non
 mutat naturam obiecti, vel numerum, sed addat tamen
 denominationem aliquam extrinsecam cogniti infinita

An detur Quantitas Infinita? 337

actuali cognitione formali, semp a. cognoscitur ob-
iectu in quo est intrinseca in natura ipsam, unde
licet ut factibile successione, et rursus ut attingere
infinitatem ipsam; cui u. S. Th. 1. 2. q. 14. a. 12.
et 15. asserit a Deo infinita cognosci, accipitur
hoc a Grego. de Potentia et alijs de infinitis
in p. a. Sic et sentiendum est de divisionibus Conti-
nuis, quae sunt possibilis in infinitum, licet a Deo
simul eas cognoscat non tamen cognoscit infinitas actu
sed tamen in potentia, quia nullam cognoscit eandem mul-
titudinem in actu possibilem, quae non alia maior sit
possibilis, et eodem modo licet videat multitudi-
dinem partium, quae resultare ex illa divisione in
infinitum potest, ita quidem, ut nulla eius illa efugiat,
tamen non cognoscit ullam tam parvam, quae non sit alia
minor, alioquin cognosceret falsum, cui a parte rei
nulla possit esse tam parva, quae non possit esse
alia minor, quippe essentia haec est infiniti in
potentia, ut semper alia, aliaque pars restet accipienda,
quoniam a. ea partes, quae in infinitum separari
a se invicem, quoniam iam de facto sunt in
continuis, tamen non sunt ibi per modum numeri, proindeque
nullam multitudinem, nec finitam, nec infinitam
constituunt. Requiritur enim ad numerum a. eius
partes ab altera discretio, sed per modum unius
continui finiti, a quo partes in infinitum di-
velli, atque alius alioque maior numerus excipiendi
possit. Quod si porro simultas cognitionis divina
facit ipse obiectum in esse cognitum infinitum actu
sequatur, infinitum in potentia non posse esse obiectum
divini illius, quod est falsum, cuius illud de facto
a Deo effici constat, unde et consequenter cognoscitur

An detur Quantitas Infinita? 339

rationales, que sunt ex ipsis et verborum innot
tales sunt. Et hic a varijs varijs, aliqui
Autem forsitan quidam hoc sibi posse opponi, ideoq
cu' infinitu' oppugnare, ce pit, diserte p'cipue
se tantu' de infinito in magnitudine et multitu
dine corporu' sensibiliu' disputare, unde sicut in
finitu' alia successiva n' negavit, ita n' videatur
et negasse infinitu' reru' p'manentiu' in spiritibz,
alii dicunt Autem immortales sui fuisse contra
dictione' cu' et quandoq' bonis dormitote' somnas,
vel et dissimulasse, quod ea' solvere n' poterit,
alii (sed n' probabiliter, ut alibi patet) cu'
sensisse aias ho'iu' mortales, alij n' posse
generationes ab aeternis, sed que capiunt n' nisi
infinito tempore clapsu, alij deniq' agnovisse
transmigratione' a'care Pythagorica' saltu'
in corpora ho'iu', si n' in qualibet brutoru', ut
Pythagorici existimavit, sed p'imu' videtur
maxime credibile

Notatio 4 cu' n' videatur esse evidenter
certu' infinitu' actu implicare, siquide' viri
graves et eruditi contrariu' opinantur, q'da'
adhuc adiungunt, que vel ab illis dici pro ma
sententia possunt, vel n'aa' verbi infiniti melius
declarent. So' igitur qui infinitu' defendunt
duplici fore via, ut utatur vel n. negat infinitu'
habere terminos, vel quod facilius videtur
admittit, sicuti contingeret in linea si e
spatio transverso anguli lateribus in infinitu'
productis infinite ampliato. unde negari dici

Qui infinite
admittant
duplici via
procedant.

Infinitum quod nullo modo habeat finem, sed quo
 in enumeratione, et ablatione partium post partes
 nemo sit puenturus ad finem, tamen illud habeat,
 infinitum in categorematico et syncategorema-
 ticum in eoi ratione infiniti, adeo q. in negatione
 finis conveniunt, in ratione tñ partium elyere
 part, et tñ infinitum syncategorematicum n. o.
 modo excludit finem ac terminum, siquidem in pun-
 ctis lineae syncategorematicae infinitis assignari
 pot. primum et ultimum, sed ita excludit, ut si pun-
 ctum unum quoq. assignare velles, ad quod ullo tem-
 pore finito ad ultimum pervenire posses, et si des-
 ultimum. 2.º si daretur infinitum actu videt
 omnino componendum ex pluribus infinitis, imo in-
 finitius infinitis. sicut et proportionaliter de
 infinito in p.º ratio eundem est. 3.º arg. ex infi-
 nitis millenarijs, centenarijs, alijsq. ex haec
 videretur, q. aliquem numerum finitum, sit n. quilibet
 infinitus contraheret, quamvis maior nihilominus,
 numerus in maiori infinito concluderetur quod
 in minori, unde unum infinitum erit minus altero,
 quippe pars toto, et tunc non sit minor numerus
 v. g. capitum in hominibus infinitis, quod digi-
 torum, aut capillorum? nullus a. erit possibile
 minimum in infinito, alijsq. n. n. comprehenderet
 in se alia infinita, ut partes, neq. ita erit
 certa multitudo partium requisita ad rationem
 infiniti, quin minor sufficeret, alijsq. daretur
 minimum, ut proinde sciri n. possit quot partes
 regeretur sicut sciri n. pot. quot regeratur ad

An detur *Quantitas Infinita.* 345

continuum. 3° n^o esse dicant de ratione infiniti
 ut occupet omne^s locos, alias n^o unus n^o esset
 minus altero, nec repugnat ipsi ut ab alio
 infinito transeat, vel a finito, tempore
 infinito, vel si finita toties replicetur ut aquet
 infinitum, ex infinita poro multitudine non
 continuo sequi volunt possibile esse infinitam
 magnitudinem, quid n^o si essent infinita
 puncta quae n^o haberent magnitudinem?
 4° ad infinita essentia creatura n^o requirit
 omne^s perfectiones seu independentia a Deo, quae
 repugnat creaturae, cu^m nec infinita in ma-
 gnitudine requirat omne^s magnitudines, sed
 sufficeret habere infinitos gradus essentialiter
 subordinatos, unde dixerim, esset inter crea-
 turas et Deum, qui simplicitat, et in oi^s perfectio-
 ne infinitus est, producto a infinito aliquo
 n^o exhaustiretur divina pot, posset n^o aliud magis
 et minus in infinito, et posset item productum
 annihilare, ac reproducere. quod si vero etiam
 daretur nihil restare producibile n^o diceretur
 in exhausta potentia, sed eius obiectum, sicut
 intellectus Deⁱ iam intelligit de intelligibile
 neq^{ue} ideo in exhausta dicitur. 5° infinitas
 n^o in quolibet reru^m genere foret possibilis ut
 in contradictorijs, vel alias incomp^osibilitib^{us}
 cuiusmodi sunt assensus, et dissensus seiusdem
 circa idem. 6° si daretur cognitio infinita,
 n^o illi cu^m De^o comprehenderetur, n^o n^o t^um
 cognosceretur, q^{uonia}m A cognoscibili, cu^m tanta sit
 infinitas cognoscibilitatis eius ut ois infinitas

345

3°

4°

5°

6°

342 Tract IV Part III Sect I

cognitionis creatae sit angustior, et minor, si
 daretur processus infinitus in causis efficien-
 tibus ad huc tamen. posset ex illis DEVS colligi,
 quia vel omnis causa dependet ab alia, vel
 si non dabitur aliqua independens, scilicet
 DEVS, si sic quod non sunt omnes sumpta, cum propter
 illas datur talia, a qua dependant a se mutuo
 et mediate dependere non possunt cum se mutuo
 non sint priores, et posteriores in eodem genere
 causa, si daretur gravitas infinita non ratio
 sequeretur velocitas infinita, adeoque motus loca-
 lis in instanti, augmentum non gravitatis auget
 velocitatem. motus non a quo alii proportionem, sicut
 actus perfectior quidem est, qui versatur circa
 obiectum perfectius, non ideo tamen infinite perfectus,
 quia versatur circa obiecta infinite perfectum,
 ut cognitio DEI. 7. non est quod est, vel erit in
 finitum actus, vel infinitus actus, cum datur
 medium, quod neutrum sit actus, sed utriusque potest
 ut cogitationes futurae Beatorum, vel daem-
 forum, quae nunquam actu fiarentur, tamen nunquam
 quam, esse actus infinitus, quia nunquam erit
 vera dicere iam sunt, aut fuerunt omnes

PARS III^a

de Loco

*Quid sit a. corpulentia et profunditas: cui di. Prima intelli-
 gitur ea que est versus locatum et quasi con-
 causa ad differentiam tui superficiem optima, sive
 quasi concava, proprie n. concava et concava
 superficies appellatur tantum respectu corporis circa
 larium, tui et aliam infinitarum, que dicuntur
 esse in potentia in medio corporis continentis, si a
 omnis quantitas a corpore continente tolleretur,
 relicta sola substantia n. videtur habitura
 eiusmodi substantia ratione loci ex mente Philosophi
 n. n. haberet superficiem proprie dictam et quantita-
 tivam, neq. superficies illa substantialis cui iam
 esset penetrabilis proprie continere diceretur,*

*Cur di. Corpore
 tu continentis*

 cum di. Corporis continentis indicatur di-
 continuitas quedam que esse debet inter locatum
 et locatum, tandem partes continui n. sunt in ipso
 tanquam locatum in locato, sed tanquam partes in
 toto; quid a. si non esset corpus continens, sed sola
 superficies illius aere su. q. ambiente p. di. a. n.
 potentia usq. ad concavam superficiem destructo,
 dicendum est eiusmodi superficiem tui esse locum filicum,
Cur immobilis

 cui di. Immobilis differe. intelligitur locus a nati
 et alijs corporibus, cui suo contento mobilibus, cuius
 moti sunt vestes, har. n. ex nati sua constituta
 sunt ut quilibet cui suo contento transferantur,
 n. item. locus, verum de immobilitate loci plura
 dicemus infra.

Loci proprietas.

Notatio & proprietates quedam loci,
 quas ipsi corp. hom. sensus tribuit et ex quibus
 veluti vestigijs quibusdam nati ipsius melius de-
 claratur affert Aristoteles a. text. 30 usq. ad 42.

Quid sit Locus ?

1° igitur debet locus continere locato, unde ple
 an^o fit ut si locus et sit raliy concernet loca
 tam n^o quidem ratione solius superficies sed qualita
 tatu' adictaru' et congruentia locato, fit item
 ut si locatu' sit nia fluida accipiat a loco figura
 ut aer a parietibus, et laquearibus, adia. 2° debet
 locus esse equalis locato, n^o maior, aut minor, im
 superficies nimiru' corporis continentis, et contenti, qua
 ga contigae sunt pariter sibi congruunt, est autem
 hoc intelligendu' de loco proprio, nam corp^o pt esse
 maior, domus u: q: in colis, duplex n^o considerari
 in proposito pt locus iuxta Aitem, ut et postea di
 cetur, alter est proprius, qui immediatē unū locatu'
 amplectitur, ut superficies aeris ambiens hominē, alter
 communis, qui n^o immediatē, neq: unū dūtaxat lo
 catu' circumscribere pt, ut hypocaustu', quamvis
 hic p^ocipue sermo sit de loco proprio. 3° locus n^o
 pt carere in corpore, naturaliter a. uacuu' n^o datur
 ut infra uidebimus. 4° locus est parvus, aut deorsu'
 aut deorsu' 5° locus est immobilis, vel sim pli
 citer omni motu, vel saltem eo, quo mouetur con
 tentum; cicuti calu' supius tametsi suo proprio
 circulari motu cietur, pt tū esse locus corporu'
 inferioru', quā n^o cietur propriu' eoru' motibus,
 in hoc a. differt locus, a uase, quod uas ara cui
 eo quod continet quolibet transferri queat, ut doliu'
 cui uino, quare, cui in fluxio nauis, ita meat
 ut aqua una delabatur, tū aqua potius, uas ē nauis
 quam locus, nisi loquamur de toto fluxio, qui n^o
 existit ab uno, quod ipse uult et Ailes, ita n^o ait
 1° et, Quapropter, cū in eo quod mouetur quidpiā
 moueatur, nateaturq: id quod intus est ut in fluxione

Locus debet
continerere lo
catu'

Locus debet
esse equalis
locato.

Locus pt esse
in corpore.

Locus est parvus
aut deorsu'.

Locus est immobilis

Quomodo lo
catu' a uase
differt

navis, ut uase magis, quam loco utitur continente,
uult autem immobilis esse locus, quocirca totus ma-
gis fluxus locus est, quia immobilis totus est, unde
et infert quod maxime sursum, et maxime deorsum
est proprius a. nobis locus uocari solet, deorsum n. est
terra immobilis, sursum est calan. quod et si in orbem

*Locus de usu
ad q. ad
un, qual mo
reus localiter
contendunt.*

agitatur, tñ n. deserit totum locum. 6. locus debet esse
id, ad quod ea, qua mouentur localiter contendunt,
et prima. quidam. loci inueniendi occasio uir fuisse
motus localis, nisi n. inquit §. 32. Artes motus ali-
quis in loco esset, locus utiq. n. quaeretur

Nota tio 3. Locus esse materiam, aut formam

*Locus n. ma
aut fia locali*

locati esse. item interuallem, seu spatium a locato
repletu dacteres quida censerunt, sed hos refutat
Artes. et quide de ma. impimis et forma taneti
n. locus, cu' ijs habeat aliqua similitudine, et co-
gnationem, dum et instar. forma determinat,
magnitudine contenti, et instar. ma. ueluti in
se recipit ipse locatu, uel docet §. 14. tñ proprie
nec est ma., nec fia locati, ut ostendit a. §. 17.
est n. ex coi hoim opinione locus aliquid extinse
cu' corpore ma. a. et forma n. sunt aliquid
extinsecum, quamuis a. superficies loci, et locati
pertratiue intra. se. haerent, tamen non sunt
in eodem subiecto, item q. experientia constat lo-
cu' solere. separari a locato. et cu' in uno, eodemq.
loco iam quidem est aer, sed postea succedit aqua,
ma. a. et forma n. possunt separari a locato,
item locus est id ad quod mouetur locatu n. a.
mouetur ad ma., et forma, cu' iam antea in se
habeat, deniq. si locus esset ma. uel forma, tñ
et locus esset in loco, materia. n. et forma cu' localiter

Quomodo Locus sit immobilis * 347

non videntur in loco esse negari non poterant. Jam vero etiam probat Ales §. 20. et sequentib. locum non esse interuallum, locus n. est aliqua realis affectio corporis naturalis, interuallum a. illud, sine capacitate corporis in se incidentis praeter ipsum corpus nihil est reale, corpus a. quod a spatio illo contineri apprehenditur, utiq; n. erit locus caipsius, item si locus esset interuallum, tunc partes aequae principa liter et p se in profunditatem essent in loco, sicut est ipsum totum, cuilibet n. responderet suu peculi are spatium, esset deniq; et ipse locus in alio loco, cu interuallum a. quodam n. q. in vase contentum continens una cu ipso vase. Transferatur, ita ut iam in alio interuallo consistat, quo iam pacto interuallum ad aliud interuallum erit motum, adeoq; interuallum in alio continebitur.

Locus n. a. interuallum.

Conclusio & Immobilitas loci qua in definitio ne ponitur n. est alia quam intransferibilitas, n. quod moveri perites horreat, sed quod n. ita facile, et per arbitrio in ista resis. Sicut cordis op. hile, qui in hoc distinguere voluit locum a vase, ad hanc conclusionem sit

quod intelligi potest per immobilitatem loci.

Notatio I parte videtur certius variis de immobilitate loci, sed ea varietas opinione ortu esse, ut ex confusione quadae terminorum, quae eadem esse debent, identitas, et immobilitas, ex inter se si discrepent, immobilitas n. consistit in eo, quod duplices, identitas a. requirere unum eandem numero signum, qua respondeat, eum n. spatium una generis, unde si vel sit species n. sit eadem, vel n. idem. spatium n. erit stricte et physice loquendo idem locus, tametsi idem vel quodammodo adhuc censeri possit, quare n. q. n. est nota localiter, si igitur ferris aliqua vento flante acquirat aliam et aliam superficiem aëris n. videtur idem futurus locus, n. tunc idcirco non dicitur ferris localiter, quia servat idem ubi intrinsecum, quod est terminus

variis de immobilitate loci, ut ex confusione terminorum, quae eadem esse debent, identitas, et immobilitas, ex inter se si discrepent, immobilitas n. consistit in eo, quod duplices, identitas a. requirere unum eandem numero signum, qua respondeat, eum n. spatium una generis, unde si vel sit species n. sit eadem, vel n. idem. spatium n. erit stricte et physice loquendo idem locus, tametsi idem vel quodammodo adhuc censeri possit, quare n. q. n. est nota localiter, si igitur ferris aliqua vento flante acquirat aliam et aliam superficiem aëris n. videtur idem futurus locus, n. tunc idcirco non dicitur ferris localiter, quia servat idem ubi intrinsecum, quod est terminus

motus localis, si item pisces in aqua natans, sicut et
 superficie aquae ambiatur, aut uellucris in aere volans
 eandem secum aëris superficie propterea trahat, et
 seruentur et eundem locum, quia superficie illa non respon-
 dent idem spatium in aëre, si tamen eius, motus cog-
 nitur, cuius pisces vel aëre, habebit ea superficie propter
 transferibilitatem suam, quasi rationem aëris, et de
 arte de navigio dicitur. *Phil.* Et a. fieri, et locum
 extrinsecus, et adaequatus, alicui locato sit varie con-
 positus, puta ex superficie terra, aqua, et aëris,
 ut si quid stat partim in terra, partim in aere, par-
 tem in terra, ex quo fit locus in adaequante mutari
 posse, succedente u. g. aliā dicitur superficie aëris,
 ipsa porro superficie corporis continentis tamdiu erit
 immota, quamdiu in entitate alioq. sua perseverat
 utinet idem, ubi intrinsecus, mouetur autem
 cuius priore amisso alibi ubi arqueret, quia nullus
 alterius mutationis realis terminus potest esse ubi in-
 trinsecus, nisi motus localis, quamdiu igitur res
 non acquirit nouum aliquod ubi, tamdiu localiter immota
 erit, dicitur est a. si superficie perseveret in eadem entita-
 te, nam si destratur subiecta presentia, peribit de
 consequenti ipsa quoque portio, sicut ubi, atq. ullo modo
 localis, sicuti etiam quando ipsa subiecta prius pro-
 ducitur ex consequenti ex eadem entitate ipsa ubi
 sine motu. Item localis producit, abstrahi hic
 autem debet a replicationibus miraculosis, si res
 d. 9. Joanne u. g. hic constitutum constitutum est
 forma poterit forma moueri localiter, licet
 ubi, quod hic dicitur hic non arittat, sed tamen
 arittat, saltem illud ubi, quod forma prius habue-
 rat.

locus pro epla
 uari codicibus
 sicuti

Quomodo locus sit immobilis . 349

Notatio & aliqui ad identitatem loci dicunt sufficere eandem materiam superficiem in continuo habentem, vel saltem contiguitatem, respectu eiusdem spatij, unde si terram ambientem superficiem aeris sibi continuo succedentes, vel etiam si in locum aeris succedat aqua (ubi contiguitas solus cernatur) respectu tamen eiusdem spatij, erit unus et idem locus, si aeris qui deambulet mutabit locum, quia non habebit contiguitatem aeris respectu eiusdem spatij, atque hoc opinioni, et iudicio vulgi consentaneum est, non putantur mutari locum, nisi res localiter moveatur, sed non videtur desumenda esse mutatio loci ex motu locali, cum motus localis absolute loquendo oia non requirat locum extrinsecum, de quo iam agitur, sed sufficiat ipsi aliquid ubi unde tamen si res habeat alium locum, tamen localiter nonduo erit motus, cum nonduo acquisierit aliud ubi intrinsecum, interim hinc quoque sententia non in negotio sua quavis probabilis, contra quam si dicas posse Deum facere ut una super facie discedente nulla alia succedat, adeoque tunc turrim mutaturus locum, vel saltem amiserit locum suum, cum tamen non moveatur localiter, item si post aliquod deinde tempus Deo ita volente alia superficies succedat acquiraturque aliud locum itidem immota. Huiusmodi casus naturaliter non esse possibile, cum naturaliter natura dari non possit, in ordine autem ad potentiam divinam nullus profusus locum extrinsecum esse per se tunc motus localis, atque ita nihil ob stare quod per hanc potentiam tolli queat locus articulus.

ad identitatem loci sufficit eadem materia in continuo habentem, vel saltem contiguitatem respectu eiusdem spatij.

Obiectio

Solutio

Notatio & Identitas aliquis loci applicari potest in statu naturalis corporis naturalis et mente s. Th. per eandem distantiam, quod si per partes universi

ect 1
atoy i i
in aie r
tas trake
puy ila d
lar aia n
pufficy p
ra: casu
Aeri, et l
to sit aie
qua et aie
pba a aie
nquet r
pufficy
ant f
in si p
fba aie
at, que r
puy r
loca l
t p
pufficy
atitab
cau
constit
aliter, h
itit d
na p

sunt a. si a partes centrū, et poli, quibus tñ a. h. i. debet eodem meridiano, siue Zenith. in meridiano, nā si meridianus epeludat fieri possat ut homo totū terrarū orbem, pambularat, et tñ ad quā ex istā sententiā locū natarat, nā si quis eat p̄ aequatorem, semp̄ retinebit eandem distantiam a centrō, et poliis mutā h. i. ad ab his aequaliter absit aequator, est q̄ nō ad iudgendas idem meridiano, qui idē nō mallet quam prima res loco mouetur rerū nec hoc est in intelligendū sū potentia sūt absolutam, sed secundum statum nāle, ut diximus, nam si s̄ s̄ terra glo, bo immoto p̄ moueret calū motu recto, haberet ex quāpiam locata, alia distantiam ab illis nāle partibus (qua quidem iā nō amplius si a omnes eferat) et tñ immotus considerat

SECTIO II

Quotuplex sit Locus?

Accipitur hic locus nō tñ pro Artico illo, sed significatur quodā latiore ut mox patebit, quo pō, sito uisitationes quādam, loci divisiones afferunt, in corollationibus hīc sequentibus, quas adiūctis deinde notationibus explanabimus.

Conclusio I Locus alius est communis, alius proprius, hanc divisione h̄t Ariles in 4. Phys.

Notatio Locus communis est, qui plura complectitur ut domus, conclave, locus proprius, qui eam dētatat immediatē locatū continet ut sufficiens aqua, quā ambit piscem, sufficiens ignis, quā sal a, mlandram, Ariles tñ accipit tñ locū communem pro

Quotuplex sit Locus

325

eo, qui omnia corpora comprehendit, cuiusmodi locus
 estet solum calus supremus, sed pleriq. in unum
 pro quavis, qui vel mediata, vel immediata plana
 continet. Rursus hic fit ut in calus supremus (quod
 a Theologis Empyreum dicitur) et figuram sphericam
 ultimam quadratam sit in loco: h. e. sicut in quo a d. calus supra
 superficies septimalis in esse in loco, et ex mente Philo-
 sophi et Arist. et alibi passim, quo ad superficiem autem
 concavam calus supremus esse in superficie concava
 orbis inferioris, tanquam in loco concedit Fons. 5.
 met. c. 15. q. 9. l. 5. 7. 3. e. n. unum, et omni
 locus sit superficies proprie concava, quod fit in
 terra, quae locus in adequatus saltem. est hinc
 calus potius si accipiat pro composito ex suis or-
 bitibus (quos ponit color Mathematicorum sententia)
 sic cui saltem orbis contingantur ab alijs. cum in loco
 in suas partes, et calus si sint plures comprehendit
 tar a se invicem, partes a calu continui erunt
 in loco in actu, sed potentia ambientur in ab alia
 parte Continui, a qua si separarentur actu essent
 in loco.

calus supra
 al quo modo
 in loco

Conclusio Locus alius est proprie dictus, alius
 alius improprie dicitur, ita Arist. 1. 25
Notatio Locus proprie dicitur appellatur
 ille, qui est definitus (cont. 1. precedentis scilicet, sup-
 ficis, scilicet s. corporis continentis immobilis, locus
 improprie dicitur est vas, cui convenit mobilitas, seu
 transferibilitas, nam Arist. cu' vas a loco proprie
 dicto appellatur vas tamen et vocat locus, et vicissim locus
 appellatur vas, ut a. inquit, vas locus est, qui transferri
 potest, sic locus est vas immobile, et utroque dupliciter ut vas duplex
 potest dici vas, uno modo vas proprie dicitur, quod ni-
 scilicet ex sua natura institutum est et transferri cu' vas

Locus alius
 proprie dicitur
 alius improprie
 dicitur

contento queat, aliter modo eas improprie dicitur
quod est superficies mobilis cui suo contento est
sua ad id ordinata ut sit, ut si eadem aqua
superficies moueatur cui navi p. flamma, labente

*alij loqui
totalis alij
partialis*
Conclusio 3. Alius est locus totalis, dicitur

*quis locus to
talis*
quis partialis
Notatio locus totalis est, qui circumscribit
totum locatum, ut aer uoluerat, uel aer et
terra, simul habitum in campo stantem. Partialis
est, qui tunc ambit locati partem, ut terra, q. ambit
plantas hominis, aer, qui reliquum corpus, quod si
uel totalis, uel partialis locus sit conuenit ei
illis qualitatibus, que locato sunt amice, et conseruatiua
de loco, quasi p. antonomasia naturalis
ut est aqua, p. cibis, aer, tunc: si uero sit conseruatiua
ei qualitatibus inimicis, et destructiuis de
loco uolentibus, ut est ignis terra, si uero neutris
appellari solet locus praeter naturalis, aliqui
et assignant locum Mathematicum, abstractum,
uidelicet a qualitatibus sensibilibus, et ratione
duntaxat dimensionis consideratum, unde opponit
ipsi physicum, res naturales, qui cuiusmodi que
titatibus est copulatus.

*Locus extrinsecus
dicitur et in
tanta res.*
Conclusio 4 locus est denique extrinsecus et in
trinsecus haec est celeberrima hodie diuisio, pro qua
intelligenda sit

Extrinsecus
Notatio Locus extrinsecus est, qui supra descriptus ex
Aile, ita appellatur, quod sit extra locatum,
tamen non extra eius superficiem, neque in diuina
formali quaedam ratio patia cuiuslibet rei, praesentia
presentia, quae res quilibet formaliter est et de est ali
cubi, atque appellari a plerisque solet intrinsicus, quod
ut sic abstrahit ab omni loco, et superficie extrinsecus adducto

Quotuplex sit Locus ?

353

est, proprius oio terminus latitudinis, sive motus localis, is a
 cui esse nequeat sine termino producto, alia, si termi-
 nus per se assignari nō poterit, quā hōc vbi, cui est in
 uacuo motus fieri possit, neq. ibi tū ullus acquiratur
 aut deseratur locus extrinsecus, ut i conceptu vacui
 (de quo infra) constare debet, de hoc modo egi, q.
 et in loq. 1. 2. 4. 5. 2. ubi diximus esse tali
 quid distinctu' modaliter a re. p. sēte, sive ubi catā
 fuerit. n. ipa quidem p. nullā pōmō a re, quā p. sēte
 ter constituit abesse. motus possit, p. t. hōc res esse
 sine hoc vel illo vbi, tamēti non sicut oī, hoc ipso
 n. quod res aliqua est, et alicubi est. Contra vbi. tū
 hoc utru' necū opponit quādā dēd. Coniug. de obiectio (1.
 sacramentis p. si daretur hoc vbi tū sequeretur quod
 p. quēlibet motus localis quantūvis exigua, et mo-
 dū arquiri possent in finitae entitates partiu' vbi,
 sed h. plus n. sequi, quā infinitū in pōa huiusmodi solutio.
 ipa Coniug. atq. in partibus motus localis admittit
 quibus p. mōde partes et illius vbi proportionaliter
 respondent. 2. frustra contingitur cuiusmodi motus, 2.
 cui totus terminus motus localis explicari sufficien-
 ter queat p. nonā quādā reale coniunctionem
 substantia, sive rei mota, cui nono spatio. h. hanc solutio
 ipsa coniunctionem. formaliter n. effectiue accē-
 ptam. esse. vbi, quod hoc ipso concedi videtur
 cui vocatur nonā, realis coniunctio cui spatio, nā
 nec entitas aliq. spatii, nec subiecti nonā, quid est. 3.
 3. si corpus aliquod contraheretur ad partē n. 3.
 posset moveri, n. n. posse ibi producere, illud vbi quod
 quidem tanquā aliquid corporis, requirit extensioē
 spii subiecti. h. cuiusmodi corpus ad indivisibile con-
 tractu' posse saltem p. accideri moveri, si esset in
 elusū alicui corpori extenso, ubi a. illud haberet adhuc
 partes entitativae discriminatas, q. responderet partib.

Solutio

entitativis (vel et Quantitativis, si Quantitas non
 ponatur ablata) in corpore illius contracti, neque e
 etiam necesse ut ubi corporale requirat partes ex
 tensas in subiecto, nam ubi aliquid parvi, sive se
 in actum sive in continuu existentiis quomodo habeat
 partes extensas ratione subiecti? et hoc est ubi corpo
 rale. et spirituale, ut pote, quia naturaliter postulat
 ex subiecto corporeo educi. q. si deus Joannes ex
 stentem: id est dilige, poteret et frustrati et producti
 rem. talis ubi, sicut illud ubi vel productetur dilecti
 que vel frustrati neutrum potest dici q. si prius, sive
 p. illud Joannes, nisi esset frustrati, sed dilige,
 quod est contra hypothese, nisi posterior, sive prius
 scilicet id est esse frustrati Joannes, quod illud ubi ac
 quirent, quod est absurdum: et id est peritus superfluum
 foret illud ubi supradictum in posteriori natura, imo sic est
 effectus formalis sive sua forma huius naturae q.
 est frustrati. et eadem formam apud hanc
 ipsam ubi. et illud ubi frustrati productum ubi, hinc
 ubi non sequitur, aut ipsamet illud ubi p. aliud ubi
 esse frustrati, nisi ipse sit, ratio formalis esse
 frustrati, aut subiectum prius natura esse frustrati,
 sed p. ipse ubi formaliter frustrati constitui, etiam
 licet quolibet subiectum in se sit prius natura quam
 accidens a subiecto causatum, proindeq. et Joannes
 sit prior natura sive se, quod sicut ubi frustrata natura,
 et ubi subiectum, ut id est informatum suo accidente est prius
 natura, quod sit accidens, quod quidem exemplo aliter
 declarari potest, nam sicut lapis est prior natura
 quod sit albedo, nisi hoc prius natura est albus, quod habeat
 albedinem, et igitur aliter Joannes esse prius natura
 quod sicut ubi frustrata natura, quod verum est, et aliter
 esse prius frustrati Joannes, quod sit ubi frustrati
 frustratum in Joannes, quod est falsum.

q. a

Solutio

Quotuplex sit Locus? 3. 5. 5.

Notatio Locus intrinsecus, sive ubi de
videtur in circumscriptione, et definitione, prout in
logica 1. sic explicamus, circumscriptione competit
rebus corporeis, definitione a. rebus spiritualibus, vel spi
rituali modo existentibus; prius subiecti a. dicitur in quan
tatione, quod Quantitati, et p. eius correlative substantijs
quoq. et accidentibus congruit, cuius partes videlicet totius
ita respondent partibus loci, ut is repugnet penetratio, et
in quantatione, quod concurrent substantijs, et accidentibus
materialibus quantitate destituta, quorum partibus n. repugnat
et penetratio, posterius subiecti p. in spirituale, quod
est verum quod requirit habere partes partibus spatij, re
spondentibus, ut sunt angeli, et in corporeis, sive materiali
quod est verum naturaliter postulatum habere partes
inter partes si sint externa in ordine ad spatium,
licet in tali ubi n. habeant, ut est Quantitas Eucharis
tica Corporis Christi; porro presentia indivisibilis
sicut parti sicut et corporis in parte alicuius
ubi ad ubi circumscriptione presentia a. indivisibilis
angeli partituali dentant spatij coexistentibus a
definitione. Tamen vero partes alterius cuiusdam
extensi penetratio pnt in parte indivisibile con
trahi, tamen partes ubi alicuius a. i. g. Corporis ita
sunt externa, ut inter se penetrari nullo modo possint,
alioquin posset aliquod corpus p. spatium moveri, neq.
si mutaret presentia localem, quod est absurdum, et
dici omnino nequit, inter a. partes. ubi quod heteroge
nea, quia quilibet pars talis presentia necessario
respicit certam aliquam partem spatij, interim in
eodem loco sive spatio simul possunt esse plura
ubi, et de facto sunt in substantialibus pluribus acciden
tibus affecta, sunt n. inter se distincta. ubi nam fia
Quantitatis, et accidentibus reliquorum ut docet suar.
a. s. s. sect. 5. cuius permanere, p. his entibus quod li
bet possit, alio quolibet cuius sua presentia pervenit

ubi dicitur
a. circumscri
pntia a. de
fontibus.
Circumscrip
definitione.

atq; hoc ubi est penetratiua sine simul potest dici atq;
 ipsa accidentia, et quantitas, et forma substantialis
 et materia, id est aggregata ex illis omnibus potest dici quae
 si homogenea, seu eadem ratione, quae omnia ubi est
 quibus ueluti conflatur respiciunt eandem partem
 spatij, quod dicendum est et de ubi plurium ange-
 lotum uel animarum rationalium, cum in eodem loco,
 siue indivisibilitate, siue divisibilitate existant.
 Ex quibus patere potest quando aliquod corpus aut et
 spiritus mouetur localiter, eius quidem substantiam,
 et accidentia transferri localiter, non tamen praesentiam,
 quae cum sit formalis ratio existendi in hoc determi-
 nato spatio, nequaquam potest transferri in aliud spatium,
 sed perire debet, quod et intelligas de relationibus
 distantiae, quarum fundamenta sunt ubi, itemque de
 actione et motu, per quae producit ubi, qui modo
 libere alieno, et distinctus ab ubi cum non possit abesse
 ab eo spatio, in quo est ubi per eum productum, per illud
 ipsum est et in loco ipse, non tanquam per formam proprie
 in se ueluti subiecto receptam, sed tanquam per
 terminum a se modificata.

SECTIO III

Utrum in eodem loco possint esse
 res plures, et in pluribus
 locis res eadem.

Duo quaeruntur, 1° utrum fieri possit, ut res plures
 quae putantur deus, quatuor, aut septem homines eandem
 locum, siue spatium occupent. 2° utrum in pluribus
 locis, una eademque res poni queat ut idem u. g.
 Joannes Parisius et Roma, hoc quaesita duabus
 conclusionibus appropinquari potest uidentur adiacere
 hinc notatiōnes, sit q.

aere si videm se inspirat, prout aqua quod est in eis,
 qua aere cum sibi mutuo infunduntur non duntaxat
 aliquo modo, sed a penetrantur, facilius respondere
 videtur ad id, quod aliqui ex his erit de nictibus, ut
 torque aere in uas haec plera in uento, ut aqua
 in rotunditatem aliqua supra labia colligitur,
 si quidem ea sicca fuerint, nisi dicere uelis
 et hinc aquam densari, nimis poro meruitum
 est si patet saltem tenuiora quaedam corpora pen-
 trari posse, ut cum per aerem ambulamus, diuisantur
 in aere partibus aeris, et locum conuolunt, quod est
 hinc patet, ut in hydria quaedam inferius perforata,
 sapienter a. obscurata, ea, si in aqua immergatur nihil
 aqua haurit, nimirum, quia aut in uas est, qui exitus
 non habet, nec ab aqua penetrari potest.

Notatio 2^a. Quod per potentia absolutam
 plura corpora possint esse in eodem loco habentur
 exemplis n. paucis credimus a. corpus Christi expressum
 esse eo utero materno, et reuerato, sed saluo deo
 uirginali, in resurrectione item lapidem sepulchri
 lem penetrasse, et clausis deinde ianuis ad discipu-
 los uenisse, qua n. impie solus, sed et ridicula con-
 tra uerba scripturae contra sanctorum II. inter-
 fatione, et fidelium leuiter applicat Caluianus et Beza,
 et eiusmodi hominum quicquid quasi scilicet, aut ab-
 virginis ditata, aut sicut cera instar mollium
 aut ianua conclauis subito et inceptibiliter apta,
 aut etiam per fenestras. Ad motus utiq. scilicet. Illas,
 sus fuerit Christus, et tunc n. per camina sagarum
 instar: qua de re uide Vazq. 3. p. d. 125 c. 4.
 Suarez. 3. pp. tom. 2. d. 48. s. 5. atq. alios con-
 plures, subtilior fortasse esse responsio, si quis dicat
 ut Christus ab uno loco ad alterum peruenire non tran-
 medio, sed aliter factus esse docent St. II: neq. alia.

et partium eiusdem corporis poterit fieri, ut totum sit
a quale parti, quo ad extensionem, ut si totum corpus
contrahatur in spatium digitale in finem, quo ad lati-
tatem, adeoque et totum, quo ad extensionem localem
comparatum cum parte sua, extensionis itidem localis
semper erit maior.

*Theo. in p[ar]te
in p[ar]te loci
relativa p[ar]te
in p[ar]te loci
p[ar]te*

Conclusio Σ in pluribus locis adaequatiura
res simul non potest esse naturaliter, et sic supra natura-
liter, hoc est coram et sententia, p[ar]te prior pars, quia
experiri non potest quamlibet cum unum aliquem locum
acquirit desere priorem, quod non faceret si posset eun-
dem retinere, et sic ubi careat quolibet res creata ha-
bet limitatam essentiam, ita et postulat limitatum
locum, et sua essentia adaequata, extra quam natura-
liter esse non potest, unde res angeli possunt simul occupa-
re loca distincta, et deus est naturaliter in omnibus
locis, quia est essentia infinita, et illimitata. p[ar]te
posterior pars, quia cum non implicet contradictionem non
regardat deinde potentiam, ut in sequentibus patet.

*Quod de
rebus locis
separatis*

Notatio Σ cum de naturaliter unam rem
simul non possit esse in pluribus locis adaequatis
accipi debet de locis, scilicet in et extra, se possit,
cuiusmodi naturaliter sunt omnes, nam si plura cor-
pora per miraculum se penetrarent, adeoque plures in-
perfectis corporum continentia simul essent manife-
stum est unum, idemque contentum corpus naturali-
ter in pluribus illis locis esse posse, tametsi dicant
aliqui illas sufficiens non habere rationem
plurium locorum, sed quasi unum.

*Unus res potest
in uno loco
finitus in al-
teris locis
finitis*

Notatio Σ de potentia deus loquatur
certum est apud Catholicos posse unam rem esse in pluribus
loco circumscriptis, et de tempore, in uno quidem definitum in altero
circumscriptum, vel in utroque, sive pluribus locis ho-
minitatis, nam corpus Christi idem numero eodemque
tempore, et est in celo circumscriptum, et per universam

An eadem res possit esse in plur. locis 365

terras in oibz hostijs consecratis definitiue, si quidem
 uoculae hanc definitiue ita accipiantur, ut et plastias
 sacramentalis comprehendat, sicut accipi possent in logica
 dixeris, quid a. hic implicaret? cuius tractatum deus
 facere possit ut eadem forma substantialiter dixeris
 numero materijs insit, quod supra diximus, itam ut ea
 dem nra p. dixeris hypostases terminetur, ut si hu
 manitas Christi assumeretur et a. deo patre, aut a
 patre hinc in caperet esse in supposito hinc maxo, et de
 nig. ut eadem res sit in dixeris temporibus, ut p. ex
 resurrectione mortuorum, cur q. n. possit et constitueri
 in dixeris locis? ut quidem simul seu dixeris loci n.
 possent ex sua natura successione inter se, sicut potu
 rant dixeris tempora, qua prospera. simul esse non
 possunt. Veru' etia' una eademq. res possit et esse. dicitur p. res p.
 nitur simul in pluribz locis dixeris q. dixeris circumscriptione p. locis cir
 ue controversantur. est t. affirmatiua sententia ^{possum sine} _{ul supposita}
 communi, qua tenent. Hieron. Protas, Marcellus, si.
 charo. Gabriel Ocham, Hugo Victorinus, Taurianus,
 Bollarm. Saer. sub. mendos. Valent. Albertinus,
 Coring. Muro. Cordub. alij recentiores contra Aug.
 et alios veteres. p. quia p. facere. deus ut corpus ^{plur. 1.}
 in uno loco sit circumscriptione et in alio definitiue,
 quod supra dictu' est q. a. que. uel it multo magis
 p. facere, ut sit quoq. in alio loco circumscriptione
 circumscriptione. p. definitiue est magis accomoda hanc
 corporis quod ita s. suas partes respondet etiam
 partibus loci. itam quia possunt esse. dicitur u. q.
 albedines in eodem corpore, cur n. et dua p. p. plur. 2.
 tra circumscriptione, quae a. que. atq. illa sunt acci
 dentales? item quia ualde probabile est ita de facto ^{plur. 3.}
 Christum extitisse in pluribus locis, uidelicet in caelo et
 in terra, cuius s. Paulo conspicendus dedit. dicit q.
 23. et 26. neq. n. credibile Christum in caelo existentem
 a Paulo in terris uersante conspectu, et auditu esse.

cuius copiose licet script. Chrūm illi artifice, itaq;
 in usū apparuisse, quod Græcè sonat iapha niam,
 varq. quidem deponeret Chrūm eo tempore, celum
 descenderet, quod tū n' ita consentaneū vā scriptura
 ex quā communiter doceri solet ipse in celo manserit
 usq; ad ephraēi iudicij diem Act. 3. quem oportet celo
 saluare usq; ad tempus restitutionis iudicij, ad Colos.
 quā causam. Prout sapite ali Chrūm est in deptora
 sed sedens; Sanctus auctor quidā ait Chrūm ita
 semp in celo manere, ut nōquā hū abire, nec habita
 frōtē alio quāsi transferat, licet subinde egrediat, ut
 ad hoc modo nec in iudicij abiret, et tū eius nōquā
 restituitur usq; ad iudicij, quod quidem breuissimū
 aliquo tempore transigens, docens, accedit Cor. Tri.
 quod cui dicit seph. 25. r. 3. n' inter se pugnare
 ut ipse saluator nū semp ad deptora Patij in caly
 abscedat iuxta modū existendi naturarū, et ut nullo
 nichilominus alijs in locis sacramentaliter ptesis
 suā substantiā nobis adsit, satis indicat illū semper
 in celo manere, exempla porro aliorū Sanctorum,
 qui simul in duobus locis fuerūt hē Eotius cit. l. v.
 signo 60. ut de s. Antonio Olisiponensi qui eodem
 tempore Satauy fuerat, et Olisipona, de s. quoq;
 Francisco Xaverio legitur eum simul duobus ho
 aibus presentem fuisse; Fundamentū a. Vasquetij
 3. p. tom. 2. diq. 189. contra nos sententijs
 hoc in potissimum, quia sequeretur unū corpus se
 ipsam posse naturaliter collocare in duobus locis,
 quia semel positū in duobus locis utrobq; posset no
 uari, et duo noua loca acquirere, sed q; natu
 raliter quidem posse fieri supposito miraculo, n' a.
 posse fieri, absq; illo supposito, sicut posito quodcuq;
 paratū q; miraculū in illa marmoris constant,

exempla eo
 vultū in pluribus
 locis fuerunt

An eadē res possit esse in plurib, locis 365

partes, ut partibus, et si nō comparando totum cum
toto. 6° una sententia nra ad versari. S. I. nam.
S. Cyrill. dicit Christū postquam in caelos abiit nō potuisse
in carne conversari cum Apstls, et S. Anselm unum totum
nō posse simul esse in diversis locis totū. S. Scotus 2° q. nō
esse locutos deū pōtē hāc absolutā. 7° si idē posset
esse in pluribus locis concurrerent ipsi opposita, et
contradictoria, quod est absurdū, R. S. S. de hoc pa
tebit ex sequentibus

Notatio 4 solennis est questio utrum corpori An corpori
in duobus locis posito eadem utrobique, accidentia competat replicato eadē
quā in re distributione adhibent duplicia n. sunt accid en, ab aliis dicitur com
pant.
ha, alia sicut respectu ad locū, ut plū, motus palia u.
abstrahant a loco, ut calere, frigere p. De praesentibus est
cui sententia ea nō debere esse utrobique, hinc posset soly
u. q. Bilingua moveri et vibrare, Roma a. nō moveri,
Bilingua abesse ab Academia tribus tōi partibus, Roma atq;
nō ita, sicut videmus anima quocq; rationem moveri
in manu dextra, et quiescere in sinistra. De posterioribus
dicant alig ea naturaliter, et nisi hōis p miraculum
impediat esse utrobique quia idē subiectū simul nō ē
capax oppositorū formarū aut forma et privationis
eius, res solitū hōc repugantia p loci diversitatem,
hinc si corpus aliquod in uno loco esset calidum, esset
et in altero si in uno loco uiceret et in altero si
in uno crederet et in altero, nō hō utrobique caleficeret,
aut comederet, huiusmodi n. actio res dicunt respectum
ad praesentiam agentis aut obiecti, nō itam fā absoluta
unde licet fā producta essent utrobique nō hō semp actio
nes productivae, ex his respondent etia ad caput aliquos
particulares, qui proponi solent aut pnt, q. uter n. q.
si corpus bilingue esset in rive Roma a. in igne ferretur
omniū frigidissimū et calidissimū. S. negativā, solutio
sed partim frigidū, partim calidū, quanta fieret
si uno in loco simul esset in rive, et igne in contra,
ita qualitates nō patiuntur se naturaliter in sumā

6°
solutio
7^a
solutio

replicato eadē
ab aliis dicitur com
pant.

Quo, p. p.
solutio

Ex
 quibus
 solatio

quodlibet 3
 solatio.

quodlibet 4^m

solatio

intensione. 3°. si quis posset tri forma certam libras, capere
 in uno loco sustinere, possetne eis sustinere, in altero?
 Et negativè n. n. argentum aures p. p. localis,
 quare in utroq. loco fatigabitur, et si in uno plus pon-
 deris imponatur utrobique, corrumpet, similiter si unus homo
 multiplicaretur in experientia certam nullam, sed si semel
 in forma prosterretur totus experientia consideret, et si
 interim negatur quaedam potes plus operari posse in locis
 pluribus, quod in uno, n. quod potentiores fierent sed
 ga pluribus, nisi applicarentur, in quas simul et possent
 agere, si in uno loco ita possent applicari, ut igni n. g.
 ligna. 3°. haberetne homo in pluribus locis eadem cogi-
 tationes, et sensationes? Et affirmativè de illusionibus, et
 sensationibus internis, negativè de sensationibus ex-
 ternis, cui haec dependant a p. p. obiecti, unde homo
 n. videret turrim arvis qua est bilingua. 4°. si corpus
 in uno loco vulneraretur. Erne in altero? item si
 Christus tempore passionis n. fuisset simul in hostia
 quoad p. p. affertata fuisset, et in hac flagellatus,
 crucifixus? Et vulnerationes n. fore in utroq. loca
 si significet actiones vulnerationem, fore a. si signi-
 ficet partium dy continuationem ex tali actio n.
 consecrata, quamvis n. utrobique hideret, quo modo et
 si quis in uno loco haeriret velletur, in altero a.
 n. haeriret, ino nec haberet. ceterum, sentiret tunc
 effectum et noceretur; ad Christum a. in rachis quo
 attinet n. fuisset is flagellatus aut crucifixus, ga
 flagellatio, et crucifixio denotant actiones, q. a
 p. p. agentis pendent, sentiret tri dolorem, et
 fuisset mortuus, nisi et corpus sola fuisset sub
 specie panis, et sanguis sub specie vini si tempore
 passionis qm realiter sanguis fuit separatus a corpore
 Christi consecratio facta esset et locat S. Th. 3. p.

habendo eorum aliqua capacitatem uti patere potest
 ex supra dictis, deinde sequitur ex hac sententia
 aliquid agere in istis in eius effectus exurgat in
 subiecto, ignis v. g. calefacere corpus longius me-
 diocritate, nec calefacere tamen mediū, posse item
 aliquid naturaliter esse in duobus locis, posito quod
 miraculose eius subiectū sit in duobus locis, sed de his
 sequitur creaturam naturaliter acquirere non
 existendi supernaturali v. g. si Christus circumscriptus
 in loco positus caleficeret, et calor naturaliter re-
 sulteret in hostia deberet ibi calor esse indivisibiliter
 modo sacramentali, et supernaturali, non valet dicere
 quod de facto si species sacramentales calefiant na-
 turaliter calor sit extra subiectū supra sua rāa,
 calor n. n. est sine subiecto sed in quantitate, quod a.
 sit extra substantiam n. est illi p. h. i. s. e. s. u. p. n. a. t. u. r. a. l. e.,
 cui non posset immediate substantiam, sed quanti-
 tatem, in qua quidem miraculose est, quod non
 existat in substantia. Itaque alij quidam ut Alex.
 & Hard. Maior. Sua. Marc. p. distinguunt ad hoc
 inter accidentia absoluta a loco, aliqua n. conueni-
 unt rei ante multiplicationem ubi (sive hoc mul-
 tiplicatio vocanda sit iuxta Marc. formalis motus
 localis, cui sit acquisitio novi ubi, sive tū virtualis,
 cui n. deseratur prius ubi) et hoc naturaliter
 committatur subiectū alibi posito, nōiale n. ē quod
 transfertur subiectū simul transferri accidentia, quae
 habet, quoniam vero superveniunt post multiplicationem
 ubi, quae sunt versae in gemino quodam digressione, alia
 n. proveniant ab agente extrinseco, et frigus, alia ab
 ipso subiecto ut illud, quia n. competerebatur naturaliter
 utrobique, unde posset res in uno loco acere, in altero
 noni (nisi alio conservativa unionis sit una) de
 Chro. a. dicit Marc. cui n. p. p. frigus motura in substantia

An eadem res possit esse in pluribus locis 369

quod mortuus fuerit in cruce, de quo viderint theologi, in
eodem item loco possit res colere, in altero fugere, poteri
na si n' dependeat a praesente obiecto naturaliter
essent utrobique, quia utrobique haberent praesentia eam
productiva. Praesentia ut probabilior in quam
est quod ad casus propositos sit respondendum, pauca n.
quodam natabitur, ad illud de poa sustineri in 2o
casu de poam altero loco positam n' fatigari, tamen
nihil amplius posse portare, sed sit virtutis finita, et
iam exhausta, sicut intellectus n' sit simul quamlibet
multa intelligere quamvis n' fatigetur, itaq' n' utrobique
converteret corpus, nisi roas pondere imposito; ad quatuor
li in vulnere n' utrobique, ad contrinatum in corpore,
ad quinta n' est improbabile gravium multiplicatum por
tari n' posse, licet n' fiat maior pondus, fit tamen
maior ponderatio, quia ubi cuq' est, gravitas ex tra
loca nataem, nisi negare: et velis lapidem notare
in aere capite positum ad terra' casurum, si ergo pon
dus n' minus gravitas, quod si esset diuersum n' magis
portari poterit, quod diuersum; ad septa de comatu
illud totus praesentem aere posse tota' ingritu, n' n.
li modo potuisset Christus pasceat tot hominum millia
Matth. 14 et Joa. 6. sed n' est credibile sic facisse, sui
sed n' ppetuus miraculum conservare salicet eandem
maam in tot hominibus sub tot formis sub partialibus
scilicet igit videtur plures panes ex alia maam, sive de
nouo creati, sive ex aere circumstante in panem.
conversa, sicut tradit Iansenius in Cap. 14. Matth.
ex S. Aug. et Laur. l. 4. in Genes. q. 6. de forma
hinc sua, quam ex cocta acami p additione m
alterius materiae ad eam ipsam coctam consimili modo
factam existimat; alioqn vel destrueret cocta rare
fieri, et nimis tenue ac gracile exsisteret corpus,
vel replicari eadem cocta maam in oibus partibus loci

totius loci, quod fuerit perpetuum miraculum,
 sine dubio. In apperendum replicari potest (ut hoc
 et notus) aliquid potest si vel de novo producat, vel
 collocetur tunc per additionem localem. Ex his apparet
 quod dicitur sic cui opponitur ex applicatione sequi
 suo contraria, imo contradictoria simul esse in eodem
 subiecto, hominem ut quod moveri, et quiescere, calere,
 et frigere, bonum opus facere, et peccare, potest dare
 clemenciam, et omittit facere die festo, beari, et
 damnari, nam haec modum licet sunt cursum non esse,
 nec queant monstro similia (aliq' dicit multa
 si possit) tunc non sunt contradictoria, aut forma
 lita contraria, quia non competant respectu eadem
 loci, nam dicere Joannes in hoc loco calet, in altero
 friget, item Joannes hic vult, ibi mortuus, i nullus
 inobit repugnancia. Sed dices accidentia abs-
 luta ut calor, et frigus non pendunt a loco, nec appi-
 ciant locum, quod natales illorum contrarietas non tollit
 per diversitatem loci, si quis non vero in loco affirmes
 in altero a. idem neges, cereberis utiq' contradictoria
 facere non vacat, ut si idem neges ante gradium
 et post gradium concedas. Ex neg. aut, quod accidentia
 absoluta nullo modo pendunt a loco, licet non non repug-
 rant locum aliquem certum et determinatum, sicut philosophi
 tunc requirunt indeterminatum unum aliquem locum cui
 subiecto, in formare, non non possunt nisi subiectum praesens,
 ideoque oppositio illorum postulat non tunc indistinctam subti,
 verumtamen loci, sublata igitur simultate loci, non et tolli
 repugnancia, quod declarant haec similitudine,
 si inimici duo sunt capitales, qui in iisdem aedibus
 cohabitare nequaquam possunt, tunc si domus illa per
 miraculum portatur in duobus locis poterit utique
 uterque in ipsa habitare, alia a. est ratio hominis,

obiectis quae
 sunt dandi in
 applicatione con-
 traria

Solutio

idem dixeris in locis affirmantibus et negantibus, talis
n. divergentas loci n. afficit obiecta ex quo repugnat
tia oritur.

SECTIO IV

de vacuo.

Agitur hic de vacuo, quia et ipsum est locus sicut
describitur ab Aristotleele in Physicis libro 4. *Vacuum est locus
privatus corpore, ubi pro materiali quasi habes locum prout
dicitur saltem superficie corporis continetur, pro formali n.
privatione sine absentiam corporis in illo loco, qui sit apud
aliqui corpus aliquod completi potest, vacuū sumpserit
pro spatio, seu intervallo quodam imaginario, et inani ca-
pacitate, qua corpore aliquo reali (levis, aut gravi, quatenus
ipsi agnoscebant, ut patet ex 4. 18. 3. repleti possit et sit
locus in quo motus fieri quod appellatur a multis va-
cuū negativum, cuiusmodi nunc apprehendimus esse extra ca-
los, et hic quoque, sicut antequam mundus fieret vulgariter
dicitur, accipitur vacuum pro vase, aut quasi vase, quod est pri-
vatum hinc auditorio vacuum dicitur, in quo nulli sunt audi-
tores, sicut siphon vacuum, a quo abest liquor notabilis,
hoc aliqui appellant vacuum rusticum, sed de philosophico, si-
ne participativo vacuo duo hic potissimum dicenda videntur
1. utrum dari possit, 2. cuiusmodi motus in vacuo
fieri queat.*

Vacuum legitur
tio.

Conclusio 1^a vacuum non potest dari naturaliter
sive in se naturaliter est eorum contentia, prior pari pro-
batur experientia effectum plurimorum, qui eveniunt non
vacuum fiat ut cum per fistulam aëre per respirantia attra-
cto aqua contra naturam suam ascendit, cum solus compressi
obstructo aëris spiraculo nullo modo diduci possit cum est
veritate scarificatoria heredo, qui prius per ignem rarefactus

Vacuum potest
dari naturaliter
sed per naturam
taliter
propter
magis

ferat aere carnem humana, in tumores attolunt, et sanguinem proluciant, cui ex angusti oris poculis hae, uiri nihil fit, si aia aeri, in locum uini subingressuro claudatur, cui huiusmodi plera obscurato supra officio nihil aqua emittant esse inferre referantur, cuiusdem hyeme fraspantur, si aliter aeri subintrare, et locum a condensata & congelatione aqua ad uita replere ne queat, cui duo lapides plari, et soliti inspirato aere plari conuanti se inuicem suspensio tenent atque am densatio plenam condensationem tollat; posterior pars probatur, quia nihil assignari potest, quod obstat, quod minus & potius sua potest efficere natura queat, ad hanc conclusionem. intellige uia sit

nam posteriori loco probatur.

Cur veteres ad hoc posuerint.

Notatio 3^a Veteres vacuum posuerunt maxime pro motu locale, sed is neque facit ut unum corpus cum alio penetretur, cui non propellitur per aerem globus, cuius aer non penetratur, neque ut corpus motu constitutur in vacuo, neque ut motu unum corpusculo moueatur tota esse corporea locali. si sibi motus res praebent, et saepe commutant, corpe est, si quis per rarefactionem u. g. moueat ad maiorem locum, ut puluis in tormento bellico sursum uel plura corpora ex uicinis partibus

Cur uia haec proportionaliter condensantur. Cur autem vacuum non potest abhorreat ratio et finis esse uel subordinatio illa et neque, quoniam qualibet corpora inter se talisque partes habent, ut unum totum uniuersum constituent, cui mundus sit compages ex calo, terra, coagmentata, atque ex 3° natis, quae inter haec continentur, ut de scribitur. r. 2. de mundo, quod si igitur qualibet res dissolui ab altera, nulla alia succedente posset distrahatur ea compages, unde impedirentur et actiones corpora inter se, quae sunt ad uniuersum decorum, conseruationem necessariae per vacuum in quo nullus est subiectum

propria loci talis qualis particularis boni impellit, vim
 aliquam motuam inibi (quod quasi universale dicitur)
 attendi universon, sive ut supponatur alibi, sive ut
 scilicet trahat, sed cui aqua & g. simplice tñ habeat gradum
 corporis elementaris, cui est credibile ab ea tam diversis
 et contrariis qualitatibus proficisci, licet admitti hoc debe
 at in animalibus, quae habent diversos gradus, adeo in
 quarta participat de gradu corporis elementaris, in
 quo predominatur terra sunt principia gravitatis
 in quarta vero de natura sensitiva sunt principia
 potentia progressiva, quae cum sit et ab intrinseco motu
 tu corrigat gravitatem elementarem et sit experientia
 facilius. An. utiq. scilicet quis promoveret ad locum distantem,
 quam sapi aliquod pariter alioquin ponderis, simile quid
 a. n. curritur in aqua propolita, nam si quis hybridam
 superne obduratam, et inferne perforatam, nec tamen
 ob metum aerei pfluentem mare gesserit n. minus certe
 ponderis sentiet quam si perforata n. esset, quod e argum.
 to illa ita suspensam, aqua n. ad avari a principio quo
 da in universon, quida tamen volent vim illa universon
 n. alium praestare, quod ut aqua habeat, n. a. ut cum
 hybrida est conata n. deorsum petat

In motu pñ
 motu corp
 ra
 pñ

CONCLUSIO In vacuo supernaturali calore
 possent moveri corpora motu aliquo locali, ubi quia n.
 nil apparet repugantiae modo n. sit periculum inoz
 uarii, et infra declarabitur, consimili modo dici pot
 et alterationem in vacuo fieri posse, cum n. ignis n.
 ientam sibi stipulam n. inflammet? p. partem cui in
 contrariam sententiam improbabiler supponatur corpora
 sine actuali caloris cooperatione et inflare nihil
 posse agere, pro declaranda conclusione fit

Casus galus de
 vacuo

NOTATIO I si corpus aliquod esset in medio vacui
 undiq. cinctu inaritate, puta in conchavi ab aere
 libero, sive peritus evacuato posset tñ transportari ab
 angelo, posset et projici, gyrari, et animalia si membra

quaedam mobilia habeant, sine periculo noni uacui (nam fa-
 pificies saltem, cuius semp quaedam dis iungi uidentari)
 possent ea iactare, aut mouere motu animastico, u.g.
 posset homo, diuinos digitos claudere, itemq; os, sua
 nequaquam amplius aperire, uel admodum gestori manus
 retrahere, uel pilas proicere, cui nisi aliud corpus suc-
 cedat sit semp in hysca metus Vacui, motus progressiuus
 in uacuo fieri nequit defectu sustentaculi cui uel
 irritatur tantisper pars quiescens, uel cuius reuolu-
 impetus concipiatur ut fit, cui se pifles (et idem propor-
 tionaliter est de aribus) p aquam pinnis euerbe-
 ratam propellant, Fons porro tradit in eiu modi Vacuo
 graua et leuia in nulla partem naturaliter motu
 ui, graua n. n. mouentur deorsu, nisi intra se habeat
 corpus leuius contiguum, cui se ex naturali dispositione
 uniuersi submittant, nec leuia mouentur sursum.
 nisi supra quoq; ab aliquo grauiori attingatur, quod
 transcendit, in uario hic n. accidit, licet a. locus de
 facto circumstantis (n. tñ attingit ex hypothesi) habeat
 sursum et deorsu tñ lapis in medio Vacui collocatus
 diuinae quasi n. posset abina esse terra, ut eo se
 conferret, et eadem parte n. esse rāo de media istā
 inaritate, qua est de uacuo pure negativo, in quo
 tñ graua et leuia n. motu ui copmaniter ser-
 uant, sed deui pñ hic n. esse scopu ad quod tendat mo-
 tile, esse a. in Vacuo, quod locus realis circumstat, prohi-
 det, n. eo lapidam u.g. suru uertu p. inare petiteru.
 Si corpus in Vacuo ex aliqua parte contingeret aliud
 corpus n. posset dari motus nisi gyrationis, ut si sphaera
 in plano consistens circumrotaretur, pars n. illa loci par-
 tem corporis sibi contiguum, n. dimittit et metu noni
 uacui unde n. daretur motus proietoru et lapis
 molaris ueluti haec affigunt sub concavo Luna ma-
 nerat, plumbu itam summo parieti applicatu n. delaberat

ad unam, serpens in parimento repere n̄ posset nec cylei
der et, aut globus p̄fectus ab Arahī, uel uolutari, uel
saltem pars aliqua contigua esset, tametsi forte non
esset motus uacui ab Arahī p̄fise definiti, qui uel locū
dixit sufficiens intellegere uel, qualis hīc n̄ esset, que
circūdarat.

Motus localis
in uacuo p̄fise
uacui

Notatio Σ motus localis in uacuo n̄ fit in
instanti, sed successive, ut docet S. Th. Scot. Tol. Concl.
successio n̄ motus localis n̄ in p̄uenit ex resistentiā ex
trinsecā mediū, ut ueteres supposuerunt, sed p̄terea
uel ex limitatione uirtutis motuū, uel ex mobili
extensione, uel ex distantia terminorū, a quo, et ad
quem, qui uel distant fieri n̄ p̄t, et mobile sit in eodē
instanti utriq; p̄fise, aliq; simul esset in pluribus
locis adæquatis. Quā a. dixit Arahī motus in uacuo factus
uel in instanti arguētatus est ad homines, ut interpretari
santur optari Arahī, uoluerunt n̄. Veteres successio n̄
fieri solum ex resistentiā mediū, quod in proposito nullū
adefect.

PARS IV^a

de Tempore

Accipimus hīc nomen temporis latiore quadam
significatione (nam strictior in gra. patet sit) p̄t
uideri idem est, quod duratio, de qua disputare
n̄ est alienū a physico, uel ea res naturales afficiunt
ut p̄inde oportuna sit et utilis eius cognitio.

SECTIO I

Quid et quotuplex sit Tempus
siue duratio.

Quid sit Tempus.

377

Describent in hac sect. 1° tempus sive durationem
in coi, 2° divisiones eiusdem habimus ut igr.

Conclusio I Tempus sive Duratio est per ^{Definitio} ^{Temporis.}
seuerantia, seu permanentia existentia pro
hac conclusione, intelligenda sit

Notatio I Est in rebus Duratio sive ea. ^{Est in rebus}
seuerantia sit per se totus esse & productiones simul ^{Duratio.}
recepti, sive per se alias, aliasq; partes, priori modo
sunt res permanentes, posteriori autem res successivae,
quae idcirco generare in esse dicuntur, quia quibuslibet
partibus dilatabilibus continuo succedunt aliae, unde patet
ad quilibet cuiusq; demum sit existentis habere. Du-
rationes, quae a nobis explicari solet per aliquid exten-
sivum, quod licet sit successivum quid, et per se videtur,
sit tamen eadem res permanentis diversis eius partibus
coexistere sicut idem homo, vel eadem caelestis im-
mata potest respondere diversis partibus flammis ante
se decurrentibus, quod ipsi quidem stantibus fieri non
posset nisi ipse homo vel corpus moveretur quia in
re est aliquid diversum inter ubi et durationem,
nam una et eadem pars, sive ubi non potest respondere
diversis spatiis, spatium enim est fixum, atque immobile quod
proinde, ut locatum, sive ubi catum diversis spatiis re-
spondere queat de ipsa in se mutare sua existentia,
et ubi.

Notatio II Duratio rei et existentia aliquis ^{Temporis}
modo differant, nam Duratio est mora sive continua ^{Temporis}
existentia, ita ut per existentia involvat et
prohibitionem non interruptam existentia existen-
tiam. absolute est actualitas rei (extra casum, si casus
sit, quare quod tamen existit momento ut Generatio sub-
stantialis existit quidem sed proprie non de durare

tamen si minus proprie, ita et loqui n' in frequenter
solemus, est a. haec intrinseca Duratio rei scilicet
libet creata, qua predicamentum Quando proprie con-
stituit, sicut ubi seu presentia intrinseca dicitur
esse formam predicamenti ubi, ipsius adesse efficiere, unde
qua haec de re in Log. 1. 2. p. 8. s. 4.

Duratio alia
Intrinsica alia
Creata

Creata alia
Intrinsica alia
Successiva

Alternitatis
descriptio

Conclusio 2 Duratio si analogice et compa-
rissime rematur dividit in creatam, hoc in Increatam,
Duratio In creatam est solus p. s. Duratio a. Creata alia
est semperans, alia Successiva, ut haec divisio intelli-
gatur et applicetur quaedam. hic sunt verba dicenda,

Notatio 1^a In creatam Duratio est proprie
dicta Alternitas, qua communiter ex postio 1. 3.
de consolatione describitur solet, interminabilis vita, tota
sensu, et perfecta possessio, hoc est Duratio cui ex ni sua
essentia repugnat habere terminum, sive a parte
ante, sive a parte Post, ut loquuntur, quaeq; adeo
indivisibilis et omni modo invariabilis di temporis, sive
vero, sive Imaginario necessario coexistit. Accipit
porro alternitas minus proprie pro ea Duratione, q
habet initium habuerit, sive si carebit sic alternus in
gloria infernorum gloria beatorum, latius usurpatur
et coram qua in sacra scriptura et alibi pro dura-
tione longissima. q si recipit principium et finem habet,
quomodo alterni dicitur montes psalm. 75. utraque aevi
fuerit, aeterna memoria.

Duratio quae

Duratio prima
permanens
et duratio

Notatio 2 Duratio Creata est rei ab alio leg-
gerentis in existendo permanentia et distributio in
ad, qua haec Duratio permanens est alterum duplex, una o-
rerum, qua sunt ex natura sua incorruptibiles, q scilicet
principium quidem, habet sed finem tamen non habent, dicitur
aeternam, haec in modum corripit arguit, anima rationali,
natura per quod si res sint separatae appellantur a

Quotuplex sit Tempus.

multis Aeternitas participata, qualis est Summis gloria,
 aeternitas beatifica, altera finitudo permanens est
 rerum quae sunt corruptibiles, haec proprio nomine desti-
 tuitur, vocari solet a quibusdam modus, cui, seu
 a se imperfectus ab alijs instantis permanens, ab alijs nunc
 temporis discreti, est, adeo duratio sine successione,
 sua reia descriptibilis, sicut durare dicitur homo, stephanus,
 calor & duratio successiva est, cuius una pars est post
 aliam, prout subdivide in spirituales, et materiales, spiritus
 alio duratio competit operationibus aeternis rationalibus, et
 angelorum, et interrupta successione elicitis, nam si simul
 per totam perfectionem est instantia elicitur prout
 ad instantis permanens, dicitur haec duratio a plerisque tem-
 pus spirituales, quod si a successione illa interrupta
 sit, et cuius homo v. g. vel angelus una cogitatione
 transacta aliam, aliamque elicit concipitur illa tota du-
 ratio per modum unius aggregati appellatur, tempus
 discretum, licet non omnes consentiant in hoc nomine,
 alij in eo quodlibet huius aggregati durationem requi-
 runt ut sit tota simul, alij a. ut includat aliquam
 successione continuam, sed si proportionale liter loqui
 velimus ad vim temporis utraque, potest notari, ita ut
 quae successione hinc sunt veluti partes componentes
 talis discreti temporis, quae si hinc sunt eiusdem in-
 stantia, tamen quodlibet ex talibus instantibus compo-
 stum, quae bene longo aetate temporis, patet una
 haec cogitatio angelica, foras vel dicitur, quae in fine
 quae estio nominis, statim duratio convenit motibus,
 et ceteris entibus successivis, huiusmodi ex parte subie-
 di divisibilibus, quae a plerisque iam appellatur tempus
 continuum intrinsecum, quod est ipsum pro multitudine
 rerum duratio multiplicata, prout et in motibus
 caelestibus, et in alijs saecularibus reperitur, sicut con-
 sentire videtur S. Aug. 1. n. Conf. c. 23. Ad hunc inquit

a quodam hōie docto quod Solis ac lune, ac siderum motus
 ipsa sint tempora, or n̄ anni, iur n̄ n̄ potius omnia
 corporum motus sint tempora: an uero si cessarent cali-
 lumina, et moueretur cetera, figuli n̄ esset tempus, quo
 petirem an eos gyros, et infra, nemo q̄ mihi dicat
 celestium corporum motus esse tempora: quia ex causa
 uoto cui sol statisset ut uictoriosius praelium peragere
 sol statat, sed tempus ibat, q̄ suum quippe spatium
 temporis, quod ei sufficeret, illa pugna (Josue scilicet)
 gesta, atq̄ finita est, uideo igitur tempus quando
 esse distensionem, sed uideo, an uidere, mihi uideo?
 In demonstratis Inq̄, ueritas: In posterioribus sane
 uerbis uir doctissimus indicare, ut intrinsecam
 durationem illorum motus, quibus Josuaan' plura
 est factus tempus fuisse, cui u. inter durationes
 oīum motuum corporaliū n̄ sit aequalior, uelior
 et notior quā primi mobilis, ei quidem rāo temporis
 ab Aile descripti congruit, quod iam patebit.

SECTIO II^a

De tempore ab Aristotele definito

Cui Ailes acciperit Tempus n̄ tm̄ pro duratione
 in tuncā successiua Motus, uerū et aliter pro mensura
 quāpiā, idcirco quodam in hōie scit. de eo peculiariter
 dicenda uerū

Tempus
 finitico

de **Conclusio I** Tempus definitur ab Aile n̄
 merus motus s̄m prius et posterior, ita habet
 in 4. Phys. 1. rot. pro quā definitione. explicat
 dā sic

Notatio J Ailes cui uoluit tempus describere

illo n^o numerus, ut sic n^o est tempus: hic a. numerus licet a parte rei n^o sit discretus, ut pote, quoniam partibus unius continui motus, sed t^o p^o illam sit designatus, qui partes alias, aliasq^{ue} acceptas in a. n^o quando multitudines colligit, t^o n^o volunt esse ens rationis, quia discretio obiectiva, quod a mente statuitur, et designatur n^o est impossibilis, sed existere potest, et esse item. numerus numeratum formaliter esse aient denominationes continuae a numeratione. / ab ipso concepta. a. actualiter numerantis, alij t^o concedunt tempus et mensuram in partes p^o illam divisam sic formaliter esse ens rationis, t^o n^o intelliges id quod dicitur. Artes 1. 121 tempus quoad motum esse sine anima, in q^o a. e. n. numerus impossibile esse ut sit sine anima.

Sed notandum
est quod motus
circularis
primi mobilis

Notatio 3 Notam intelligitur in definitione temporis motus localis circularis primi mobilis ac potest quod tempus debeat esse mensura rationis sensibilis potissimum in cuius quadrato condicione requirunt ad mensuram, ut sit nimirum uniformis et certus, itaq^{ue} homogenea mensurato, saltem. proportione q^o n^o a. longitudine motus ponderis. Et maxime ut sit notum quod id, quod est mensurandum, proutq^{ue}, ab eodem aliquo modo saltem ut pars a. suo toto distincta, hoc a. oia condicione motus primi mobilis cuius ratio explorata iam prudens mathematicis et in vris vris esse notabile potest p^o analogiam quandam mensura rationis extenditur et a. quantitate virtuali sed perfectione cuius rei, quomodo est t^o docet, id quod perfectissimum est in uno quoq^{ue} genere esset mensura ceterorum, qua quoq^{ue} sub illo longius aut brevius abant coram habitatione, aut p^ofectiora esse rationem tantum sic p^ofectissimum angulorum est mensura reliquorum tunc fortasse d.

tempus et plures partes intra idem tempus imagina-
 riis (plures .n. sunt partes motus, quibus singulis
 singula partes temporis respondent, qd quando motus
 fit velocior et tempus est velocius, interim idem tempus
 in eandem partem probabiliter nō potest esse celerius,
 cui videatur respicere tempus imaginariū, sicut nō
 locum, a quo remoueri nequeat, quemadmodum igitur
 ab eo non constringitur corpore aliquo condensato, sed
 corpore densius hēc alius pbi, sic et de tempore sentiendū.

Obiectio

Si tempus et eadem est difficultas de alijs partibus
 successivis, oīo nihil est qd nō est motus aliquis, seu
 duratio successiva, nam nulla pars est temporis, pre-
 teritū .n. nō est nec futurū est, p̄t̄ a. et t̄m instans.

Solutio

Et temporis nulla quidem partem esse p̄manenter,
 siue simultaneē hōc .n. modo sunt s̄m indivisibilia tem-
 poris, sed esse s̄m fluenter, nam entia hēc de
 rationem sibi accomodatam unde successivis conuenit
 successiva, cui repugnat simultanea partium p̄t̄ia,
 quamuis partes p̄t̄es dicantur in p̄to toto p̄t̄i quā
 iam fluit, u. g. haec hora est p̄t̄ in hoc die, ubi
 a. p̄manenter conuenit et duratio p̄manens, qua est
 motus creatura supradictus totus in primo instanti,
 que ad entitatem, licet appellatio durationis proprie
 aliud dicat uti supra indicatū est.

Quod si prius
 et posteriori
 et p̄t̄i in duratio-
 ne.

Notatio 4^a

ubi in definitione temporis
 s̄m prius et posteriori accipitur prius et posteriori,
 nō sita, ac positione cuiusmodi videtur in magnitudine
 aliqua, sed motū et duratione, ut sensus sit definiti-
 onis tradita tempus esse numerū partium motus, quā
 una est prior duratione a lera posterior, quod tempus
 in ratione mensura completur p̄ divisionem, seu nu-
 merationem: partium, unde tempus v̄t̄e, et principale
 aptissime erit duratio primi et regularissimi motus

De tempore ab Arle definito 385

prout ab intellectu in partes priores, et posteriores distin-
cta accommodatur ad mensurandas reru' maxime mate-
rialiu' successivas durationes.

CONCLUSIO In tempore, esse dicitur quae sunt in tempore sunt
vel partes temporis, vel quae mensurantur tempore ita
Arle 1. 4. Phys. 1. ut. 115. et sequent. Ibi quae est pars
tes ipsius temporis hoc igitur quod sunt partes erunt in
tempore, tanquam in suo toto, cui qualibet pars sit in
suo toto, et quae mensurantur tempore; eorum respectu
est tempus operari. rationem mensurae activae hoc in
requirit. Arle ut aliquid sit in tempore, ad finem ut tunc
sit cui est tempus alioq. quolibet erit in quolibet ut
ait 1. 116. et calu' in grano milij, qm. m. millia e
calu' et est, qd. hanc concl. sit

NOTATIO In tempore proprie mensuratur Tempore men-
durationes successivas reru' materialiu', cui tempus suratur duratio
respectu taliu' habeat maxima proportione, ut pote
et igitur duratio successiva reru' cetera et successu con-
ditiones ad mensuram legitime desunt, quies a. d. men-
suratur tempore p. se cui sit privatio motus, et n. habeat
existantiam positivam. sed negativa, mensuratur
ta. quies tempore p. accidens. Ina. id quod quiescit
moueri potuit et ceteris quietis magnitudo declarat,
quatenus cognoscitur motus, qui interim esse potuisset,
unde Arle 1. 119. quasi non descriptio tempore esse
dicit mensura motus, et quietis. Ina. 125. porro tempore
mensurari n. pot. cui sit alterius simpliciter et a parte
ante, et a parte post, angeli a. et eorum tempora spiri-
tualia p. se et n. tempore n. mensurantur cui sit
disproportio inter durationem materialis, atq. sensibi-
lem, et inter, siue substantiam, siue operationem spiri-
tualem, quare durationes nobis sunt cognita interim
p. tempus mensurari nil implet, quatenus ipsi quoq.
angeli alicui sensibili motui, qui interea posant elidere
coexistunt.

in tempore sunt
mensurata
partes temporis
p. se pars
p. se
Tempore men-
suratur duratio
quies p. se n.
mensuratur
tempore
mensurari
n. pot. est
angeli p. a. n.
mensuratur
tempore

res pmanentes
durationes
mensurantur
tempore p
accidens sine
ratione motus
sensibilis

NOTATIO Res pmanentes corporales et earum durationes mensurantur tempore p accidens sine ratione motus sensibilis, quorum subiecta sunt, et quibus pnt coexistere aliquid n. sm se partim succedunt, nem n hnt, quae sit a duratione successiva p se mensurabilis. Hnt porro aduersas tempus quatenus est duratio continua successiva motus est divisibile in infinitu, cu sequatur divisibilitatem motus, unde qualibet parte motus aut temporis data pt minor, et minor dari in infinitu, quatenus a. tempus est numerus sub hoc quidem ratione, n est divisibile in infinitum puenitur n. deriqz ad binariu, qui ulterius in aliam numeru, ut sic dividi n pt, sed tm in duas unitates, ubi sit it, illa divisio.

Tempus quo
duratio
causa motus
est divisibile
in infinitum
quatenus a.
tempus est numerus
sub hoc quidem
ratione, n est
divisibile in
infinitum
puenitur n.
deriqz ad
binariu, qui
ulterius in
aliam numeru,
ut sic dividi
n pt, sed tm
in duas unitates,
ubi sit it, illa
divisio.

SECTIO III^a

Quomodo res incipiant et desinant

Incipit
desinat

Ad tractationem de tempore, sine duratione p finire et inceptio et desinitio reru, quae si proprie loquamur in instanti datur, n in tempore, cu incipit et desinare ex vi nominis sic hnt primu et ultimu, in tempore a. quod est divisibile in infinitu n e primu et ultimu licet a. res aliqua n mensurentur proprie instantibus nri temporis commode tm p ea, ut pta quibus coexistant p applicari queant

Tempus motus
duratio et desinat
nri

CONCLUSIO Res successiva ut tempus, motus, et quae producantur p motum dnt incipere et desinare extensae, est eoz sententia, quae ut intelligat sit

Incipere et
desinare ex
tensae q. d.

NOTATIO I. Superius pnt res incipere et desinare extensae minime et inextensae ut incipere res incipit cu datur instans, in quo res n dnt, est, in mediis a. post erit, quod et vocant ultimu non esse rei, extensae

De tempore ab Arle definito.

desinit cu' datur instans, in quo n' est res, immediato autē ante fuit, quod dicitur primū non esse rei, unde et hoc instantia dicitur recte extrinseca, quia sunt extra existentia rei, vel immediati ventura, vel immediati adtagra, intrinsece res incipit cu' datur instans, in quo res dicitur, et immediato ante non fuit, quod et nominant primū esse rei, intrinsece desinit cu' datur instans, in quo res est, et immediati post n' erit, quod dicitur ultimū esse rei, unde hoc instantia dicitur recte intrinseca, quia in ijs res sit existentia, vel immediati ante n' habet, tam, vel immediati post n' futura. Jam si res successive possent incipere, vel desinere intrinsece, tunc partes successive possent esse simul in instanti, quod n' est dicendum, sicut igitur in uno instanti n' potest esse tempus, ita nec motus, et consequenter nec terminus, quatenus per motum acquiritur, esto posset alibi quodammodo terminus, si se spectatus simul et instantaneam productione quoad omnes suas partes attingi.

quibus et de
procedit utrin
sed quid?

Notatio

Indivisibilia porio reru' successi-
varum, ut instans in tempore, multatū esse in mo-
tu, vel quacūq; tū instanti duranti, at cogitationes
aut utiliores nō obstante hoīd et Angelorum, gene-
rationes itam substantiales incipiūt, et desinūt utrin-
sacē, si nō extrinsece desinere, aut incipere tū de-
berent dari, vel duo instantia immediata extra se nō
in quo nō sunt alterū in quo sunt cu' existat tū per
instantia, vel ipsa illa res existant in tempore, quod
est contra hypotesim. Unde si motus n. g. n' accipiat
absolute sine partes scilicet de quibus verū sit dicere
quod sint motus, sed si tempus vel ipsa accipiat, et talia
puta, ut quatuor, ut hora, incipit ut sic et desinere
intelligatur intrinsece, quia indivisibile ultimū et
mutatū esse, sive instans, quod ultimati et completi
in ratione facti vel facti constituntur incipit et de-
sinit intrinsece, nō quidquid est intra ultimū instans.

quibus gene-
rationes morales
incipiūt et de-
sinit utrinsece

hora vel est hora et quicquid est ultra plus est
 quam hora. Indivisibilia repudiant permanentiam si ali
 quomodo durant ut punctum possunt durare etiam
 sece possunt. n. in d. non esse et immediate
 ante facere, an u. et possint incipere etiam con
 trarium est, possibile est posse ut in instanti n. sicut in
 tempore a. immediate sequenti fiat, ubi n. poterit
 assignari prima productio, nec prius esse, unde p. n.
 et conim. negare quod deus creato uno angelo,
 n. possit immediate alium creare, neg. n. requiritur duo
 instantia immediata, sed per angelum in tempore pro
 duci n. conferendo partem, post partem, ubi n. ha
 beat partem, sed totum esse ita tribuendo ut primum
 assignari nequeat

Indivisibilia
 non permanent
 sed per se
 non durant

Res q. per
 se in instanti
 nec durat
 nec per se
 durat

Conclusio 2 Res que producitur instanti
 ut homo, n. incipit intrinsece, desinit u. quod a
 intrinsece, quod a extrinsece, pro declaratione sic

Notatio 1 Res generata vera, qua produci
 instanti incipit intrinsece, incipit et ipse res in
 trinsece, desinit a. intrinsece u. uentia, q. perit
 n. succedente alia forma totali, sed relictis in
 ma partialibus formis, que et ante aderat, tunc
 n. res est dicere id est homo, et immediate post
 n. erit, quando a. uentia, vel n. uentia perierit
 succedente alia forma qua naturaliter instanti incipit,
 ut q. lignum convertitur in ignem tunc desinit extrin
 sece, et ubi vel uno instanti simul in formare ma
 dua fia substantialiter, vel dantur duo instantia
 immediata, in quoru uno prior forma est ultimo,
 in altero posterior forma est primo

Notatio 2 Qualitatem aliquam ut calidum,
 u. q. frigus ut tria posse desinere, docet extrinsece
 si exempli gra ponatur esse illa certa dispositio sub

Quomodo
 per se
 durat
 nec per se
 durat

Quomodo res incipiat et desin. 389

quā consistere possit forma ligni ita ut sub minori
nō possit, si nō in illam inducatur forma
ignis tunc sicut pp eius inceptio intrinseca fit
ligni desinit extrinseca, ita et de dispositione eius
ut tanta, hoc est frigore, ut tunc verū erit dicere
quod in eodem illo in tactu nō sit, et immediatē ante
fuerit in quo tū instanti nō est necesse ut illa divi-
sibilis pars frigoris destructa sit, sed tū ultimū
indivisibile eius completivū, sicut nec ē contrariis
in eodem instanti introductū est aliquid divisibile
qualitatis oppositae, sed solū ultimū indivisibile
complens. Verū in qualitatibus duplex latitu-
do possit intelligi, intensiva scilicet, quae est in disti-
cta partes qualitatis sibi mutuo in eadem parte
subiecti magis, magisq̄ perfecta univertur et exten-
siva, quae est in distincta partes univertur distin-
ctis partibus subiecti, quae in q̄m qualitas dicitur
compleri ut tanta q̄ indivisibile quatenus indivisi-
bile debeat accipi intentionis an extensionis?
ad hoc respondent pro divergentate nra proposita
posse ut utiq̄ accipi nam calor u. g. ut duo
extensas p̄ tabula palmare hī indivisibilia
copulantes et terminantes tū quatenus est ex-
tensus p̄ illud palmare spatium, quā quatenus
est intensus, ut duo, at vero indivisibilia exten-
sionis et partes extensionis caloris neutrum,
ac terminant ipsa q̄m extensionē nullam
admittunt divisibilitatem (indivisibilia autem
intensionis coherunt, aut terminant partes
graduales se mutuo in eadem parte subiecti
penetrantes, et sicut toti duo gradus caloris

possunt per totum spatium palmare distribui, ita
 est ista indivisibilia intensiois, quibus illi gradus
 intensivi coniunguntur: ut a. indivisibile quo
 ad extensionem indivisibile esse quo ad intensioem
 puta si tota quaedam superficies sit calida ut duo
 et quodlibet eius indivisibile erit calidum ut deo
 sicut potius datur ultimam indivisibile qualitati ali
 quam per motum introductam completam et terminatam, ita dat
 et prima eandem qualitatem incipientem, adeoque sicut
 ultimam se sibi respondens ultimam mutatum esse in
 motum quod producitur, ita est 7. habet et ita
 7. indivisibile, quod si non appellatur mutatum
 esse, eo quod mutatum esse dicitur in illa m.
 indivisibilia, ratio quibus vera est dicere
 iam scilicet mutatum est unde docet sicut
 pari quod mutatum esse terminatum
 motus, n. a. ullus quod sit motus in
 ceptum atque, sicut ad 7. 7.
 gloriam de corporis nativ
 affectionibus, et ipsius adeo
 ratione, in certam.
 absolvi in us hinc
 Maam 8 April
 23